

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 31 maj 2021

*§ 2 Interpellation av Alexandra Mattsson Åkerström (V) till socialborgarrådet
Jan Jönsson (L) om Lilla Hjärtat*

Anförande nr 1

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

A l e x a n d r a M a t t s s o n Å k e r s t r ö m (V): Fullmäktige! Jag skulle vilja tacka för svaret. Den interpellation jag har skrivit handlar om det uppmärksammade fallet Lilla Hjärtat och familjehemsvården. Det handlar om en liten flicka som flyttade hem till sina biologiska föräldrar efter att ha bott i hela sitt liv i ett familjehem och som senare avled. De frågor jag ställer handlar om hur vi kan förhindra att detta skulle kunna ske i Stockholms stad. Det är också något som jag har lyft i skrivelser till socialnämnden.

Det vi har kunnat se inom familjehemsvården i Stockholm är att de miniminivåer av antal besök som socialtjänsten ska göra hos familjehemsplacerade barn på fyra om året inte följs. Besöken ska också gärna vara oanmälda, och det är inte alla som är det i dag. Borgarrådet svarar att han menar att det kan bero på olika rapporteringsfrågor i datasystemet och så vidare, och han hoppas att det ändå kan bli fyra besök om året. Det hoppas jag också, för det är ändå 600 barn som det här berör i Stockholm.

Frågan är hur vi ska tänka framåt också när det gäller barns inflytande. Nu har det sociala datasystem som skulle komma på plats och som många har sett fram emot stoppats. En viktig del, tycker jag, är att stärka barns inflytande – de barn som är placerade. Kanske borgarrådet har någon tanke kring det? Hur ska man kunna tänka för att stärka barns inflytande?

Jag har också en annan fråga. Socialtjänstrapporten behandlades vid förra socialnämnden. Man såg där att antalet vårdnadsöverflytt, som ofta gäller just barn som har varit placerade sedan späda ålder, har minskat kraftigt i staden under 2020. Det kan ju vara en pandemieffekt eller någonting annat. Hur ser borgarrådet på detta? Svaren i övrigt i interpellationen är att man ska lyfta interna nätverk, att vi måste se över det här med egenkontrollsystem och så vidare. Men jag skulle vilja veta om borgarrådet är nöjd med dessa svar. Det är ju viktiga frågor det här berör, och det handlar som sagt om ungefär 600 barn om året i Stockholms stad.

Anförande nr 3

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Tack så mycket, Alexandra, för denna viktiga interpellation! Vi har också gemensamt ställt många viktiga frågor i socialnämnden om just det här ärendet för att det inte ska bli som det blev i Norrköping.

Jag börjar med besöken, dessa fyra per år. Det är uttryckligen så att de ska genomföras. Vi gjorde en granskning genom socialtjänstinspektörerna 2020, och den visade i de

granskade ärendena att det skedde besök minst fyra gånger per år, och i de fall där det var allvarligare problematik gjorde man till och med fler.

Det jag hoppas är att vi ska kunna utveckla en del digitala möjligheter för uppföljning på ett tätare sätt. Bland annat har vi testat Viewpoint, och bland andra Hägersten-Älvsjö har väldigt framgångsrikt valt att fortsätta med detta arbetssätt. En del andra har inte valt det, och därför har också socialförvaltningen i uppdrag att hitta nya sådana verktyg. För dem som inte vet vad Viewpoint är kan jag berätta att det är en programvara där barnet självt kan svara på olika frågor och så vidare på ett enkelt sätt via sin mobil.

Jag tycker även att vi ska titta på möjligheten till chattfunktioner. Inte minst för dem som är placerade på institution kan det vara ett viktigt sätt att kunna slå larm. Vi vet ju att även när de här fyra besöken faktiskt görs kommer det inte alltid fram vid besöken vilka problem barnet kanske ändå upplever. Den kommunikationsmöjligheten behöver finnas oftare.

Jag är den förste att beklaga att det sociala systemet, Esset, inte blir av. Det var verkligen inte vad jag hade tänkt, och ingen annan heller. Dock fortsätter arbetet med att man i stället ska jobba om det system som vi har, där bland annat den här typen av uppföljningar är ett av de prioriterade områdena.

Du ställde frågan om vårdnadsöverflyttar. Jag tittade på de siffrorna precis före sammanträdet. Jag vet inte om man kan beskriva det som en kraftig minskning, men det är dock en minskning. Det enda svar som verkar finnas på detta är helt enkelt att det är en naturlig variation och ingenting som är kopplat till några ändrade riktlinjer eller så.

Anförande nr 4

Alexandra Mattsson Åkerström (V): Tack så mycket för svaren! Jag är nöjd så långt med svaren på de tre frågor som jag har ställt, även om jag egentligen tycker att frågan kring egenkontroll och hur stadsdelsnämnderna jobbar normalt sett kanske inte riktigt är klarlagd. Jag skulle gärna vilja att man kollade vidare just på vårdnadsöverflytt. Gör man det regelmässigt? Hur säkerställs det i de interna systemen att man verkligen gör det? Exempelvis i fallet med Esmeralda i Norrköping skulle det också ha kunnat finnas en möjlighet att begära vårdnadsöverflyttning tidigare. Man får göra det i vissa specifika fall när det handlar just om barn som placeras som spädbarn och växer upp de första åren i familjehem.

Jag får väl annars lyfta den frågan i andra sammanhang, och jag tackar för svaren så länge.

*§ 3 Interpellation av Martin Westmont (SD) till skolborgarrådet
Isabel Smedberg-Palmqvist (L) om den socioekonomiska resursfördelningen*

Anförande nr 5

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 6

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! I svaret på min interpellation kan man läsa att den grönblå majoriteten likt tidigare majoriteter stöder det system vi har i dag med en så kallad socioekonomisk resursfördelning. Men det jag lite grann saknar i det svar jag har fått från skolborgarrådet är varför man stöder en modell som nu är beprövad och som man ser inte gör att skolresultaten blir bättre.

Man kan också läsa i svaret att skolborgarrådet talar om elevernas förutsättningar och att det är det som ska avgöra om man ska få en socioekonomisk resursfördelning till skolan. Jag skulle vilja gå så långt som att säga att det är en bedömning som är godtycklig. Vad skolborgarrådet tycker är en sak, vad Olle Burell tycker är en sak, och jag tycker en helt annan sak.

Därför skulle det vara väldigt intressant att höra skolborgarrådet utveckla det här lite grann. Vad menar hon egentligen med varje elevs förutsättningar? Det är ändå det som är grunden till att man ska få resursfördelningen, det vill säga att man ska få mer pengar än andra skolelever i Stockholms stad.

Anförande nr 7

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande och fullmäktige! Att Martin Westmont insinuerar att extrapengarna inte gör någon nytta eller ingen mätbar skillnad är inte samma sak som att det stämmer. Jag vill föreslå att du, Martin, tittar exempelvis i Expressen från i lördags, där det tydligt visas hur vi nu har vänt utvecklingen ute på Järva. Det beror på att vi har resurser att göra det.

Pengar gör skillnad i sådana här utmaningar som vi har där ute. Det kostar att bedriva den extraundervisning och de aktiviteter som vi håller på med där i form av tvåläraresystem, extraundervisning, förstelärare, lektorer, lönetillägg och annan stimulans för att få de bästa lärarna och rektorerna på plats.

Det är precis som du säger; det finns en stor politisk enighet oavsett majoritet i den här staden om detta. Och det är jag oerhört glad för. Stockholms stad har ett av landets största socioekonomiska instrument, och det är något som också skollagen kräver att vi ska ha. Vi ska ge resurser till de elever som är i störst behov av dem. Men det betyder inte att vi inte satsar på alla. Vi betalar ut ett socioekonomiskt stöd till alla elever i Stockholm. Det varierar från ungefär 2 000 till ungefär 55 000 kronor beroende på vilket socioekonomiskt område man bor i.

Jag tänker att den blågröna majoritetens mål, det vill säga att vi ska ha en likvärdig utbildning oavsett var man bor eller varifrån man kommer, ger den socioekonomiska

möjligheten tack vare att vi har de ekonomiska resurserna att göra det. Annars skulle vi inte ha klarat av att genomföra detta.

Jag tycker att det är ytterst ansvarsfullt att betala ut de här pengarna, för vi betalar dem på lika villkor oavsett huvudman. Kommunala och fristående skolor får alltså precis lika mycket. Det inkluderar även det socioekonomiska; vi betalar det socioekonomiska oavsett vem som är huvudman. Det tycker jag är oerhört viktigt. Det socioekonomiska kommer oavsett partifärg och oavsett majoritet att få leva kvar i Stockholm; det är jag helt övertygad om. Det är ett verktyg som gör skillnad för de ungar som behöver det.

Anförande nr 8

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Vi kan höra skolborgarrådet här tala om hur hon vill förbättra skolresultaten i stadens skolor. Det är hedersamt att man har den utgångspunkten. Det vill vi i Sverigedemokraterna också göra. Men vi kan inte bortse från att de skolor som får mest skattepengar även fortsättningsvis är de skolor som har sämst skolresultat.

Hur många extralärare ska vi ge varje elev där ute på Järvafältet, till exempel? Ska det vara två lärare eller tre lärare? Var går gränsen?

Jag undrar om inte skolborgarrådet motsäger sig själv lite när du i ditt interpellationssvar skriver att du vill se en likvärdig utbildning för alla elever samtidigt som du förespråkar att vissa skolor ska få mer resurser än andra. Jag utgår från att du ställer dig bakom likhetsprincipen, och då måste man väl ändå utgå ifrån att alla elever ska få lika mycket pengar i Stockholms stad.

Anförande nr 9

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande, fullmäktige! Jag kan inte låta bli att ställa frågan till dig, Martin: Hur tänker du? Hur tycker du att vi ska göra? Tycker du att vi inte ska betala ut de resurser som krävs för att försöka få en likvärdig skola? Tycker du inte att de här eleverna har förutsättningar som gör att vi borde ge dem mer resurser för att klara skolan? Är det ett samhälle som du vill bygga? Ska vi alltså inte stötta dem som behöver det mest utan dela lika oavsett varifrån man kommer?

Elever som är nyanlända eller som inte har bott i Sverige särskilt länge – ska inte de få de förutsättningar som andra elever får för att kunna klara språket och för att kunna nå behörighet till gymnasiet? Av vilket skäl skulle vi inte satsa på dem? Jag bara undrar.

Jag ställer en enkel fråga, Martin: Varför ska vi inte satsa på de elever som behöver extra stöd?

Anförande nr 10

Borgarrådet K a s i r g a (S): Fru ordförande! Det här är en väldigt intressant debatt. Jag tror att vi är många i den här församlingen som är överens om att det behövs mer resurser till skolan och till lärarna och att vi inte ska snåla in på skolan om vi vill att eleverna, våra unga och barn, ska lära sig mer.

Jag tycker att den här debatten genom det som Sverigedemokraterna har frågat i interpellationen speglar hur deras skolpolitik ser ut på riksnivå, på nationell nivå. Det handlar egentligen lite grann om det. Sverigedemokraterna vill avskaffa likvärdighetsbidraget, och det ligger på 6,2 miljarder kronor. Det skulle egentligen innebära att man drog undan mattan för många, många barn och ungdomar som behöver likvärdiga förutsättningar.

Här behöver Sverigedemokraterna svara: Vad är deras förslag för att öka jämlikheten och öka rättvisa förutsättningar i skolan? De här pengarna går till de socioekonomiskt utsatta områdena, och dessa områden är i Stockholm Järva och Skärholmen och kanske i vissa delar av Enskede-Vantör. Men det finns också socioekonomiskt utsatta områden i övriga landet, i övriga kommuner. När Sverigedemokraterna vill avveckla likvärdighetsbidraget avvecklar de också likvärdighetsförutsättningarna och de rättvisa förutsättningarna för andra kommuner och för barn där. Här behövs ett tydligt svar från Sverigedemokraterna utöver skolborgarrådets svar på interpellationen.

Anförande nr 11

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Precis som jag har påpekat i mina två första inlägg är det inte mer pengar som löser problematiken i skolor med dåliga skolresultat. Det vi behöver är reformer som kan göra skillnad, och där har Sverigedemokraterna haft flera förslag både här i Stockholm och på rikspanelet. Det handlar till exempel om att vi måste se till att fler nyanlända går i förberedelseskolor och så vidare.

Jag står fortfarande fast vid det som jag har varit inne på tidigare. Om vi alla vill ha en likvärdig skola kan vi inte ha ett system där vi satsar enorma resurser på vissa elever när andra elever inte får ta del av samma möjligheter och utrymme att utvecklas i våra skolor.

Anförande nr 12

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande, fullmäktige! Jag tänker på de elever som bor i de bostadsområden där man faktiskt inte har svenska som modersmål hemma och inte kan svenska när man börjar skolan. Ska vi svika dem och tro att vi klarar de här utmaningarna utan att ha resurser? Jag är inte den som i första hand ropar på att vi ska satsa pengar överallt; jag tror att det är vad man gör för pengarna som gör skillnad. Vi gör jättemycket för de här pengarna.

Det är precis det här som jag försöker beskriva: alla de satsningar som vi gör, och de kostar pengar. Vi skulle inte kunna göra de här satsningarna om vi inte hade de resurser vi har tack vare det socioekonomiska stödet. Man har skolpengen. Det gäller den vanliga undervisningen. Och här kommer alla de insatser som vi gör utöver det.

Jag kan inte begripa att man inte vill förstå detta och att man inte tänker att det kommer att kosta pengar när vi anställer extralärare och rektorer och ser till att det finns förstelärare där ute. Vi gör extra lönetillägg till de lärare som väljer att arbeta där, och vi ser till att ha de bästa rektorerna som kan jobba med de här eleverna. Vi ser nu också resultat. Du sitter i utbildningsnämnden tillsammans med mig, och du vet ju att vi ökar kunskapsresultaten. De har gått upp just i skolor som Hjulsta gård och Rinkebyskolan.

Det visar sig att fler och fler får gymnasiebehörighet, och det ser väldigt lovande ut också inför detta terminsslut. Jag ser verkligen fram emot att se resultaten.

Men om man påstår att en elev i Äppelviksskolan skulle ha samma behov av resurser som en elev i Rinkebyskolan har man inte fötterna i verkligheten. Då är man någon annanstans, och det tycker jag är olyckligt.

§ 5 Interpellation av Mirja Räihä (S) till äldreborgarrådet Erik Slottnér (KD) om timanställda

Anförande nr 13

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 14

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande och fullmäktige! Pandemin har verkligen satt ljuset på äldreomsorgen i vår stad, framför allt på dess kvalitet. Vi har sett en smittspridning som inte alls är någonting som vare sig du eller vi ville ha.

När vi pratar om anställningsformer i talarstolen säger du, Erik, ofta att det är viktigt med fasta anställningar och med heltider. Men det syns inte någonstans i praktiken över huvud taget. Du tar i ditt svar upp bland annat yrkesutvecklingstrappan. Men jag har väldigt svårt att se hur det hänger ihop med anställningsformen. Det är ju en överenskommelse med SKR och Kommunal som hanterar vem som får göra vad och vad vi har för olika kompetenser. Men det motsvarar inte detta att prata om hur många timanställda vi har i vår stad.

Det som händer när vi har väldigt många timanställda i hemtjänst och på våra äldreboenden är att man inte har samma utbildningskrav på den timanställda personalen. Man kan vara anställd utan att ha någon som helst utbildning. Där har också Coronakommissionen i sitt svar påpekat att anställningsformerna faktiskt har varit en av anledningarna till det som har hänt. Det är ju klart att om en undersköterska som har jobbat jättelänge och som har en gedigen utbildning har i ryggmärgen hur basala hygienrutiner fungerar och ska fungera. Men när du inte har en enda dags vårdutbildning har du väldigt svårt att förstå det.

När det gäller antalet timanställningar överstiger de fortfarande korttidsfrånvaron i staden. Vi behöver någonstans, både du och jag, sätta ned foten. Vi behöver ha fasta anställningar, och vi behöver ha heltidsanställningar. Vi kan inte fortsätta att hålla på och laborera med att ha, som du säger, 25 procent timanställningar. Det är för mycket, och det är för många som inte har någon utbildning som jobbar. Jag slutar här och låter dig svara på detta, och sedan återkommer jag.

Anförande nr 15

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Tack, Mirja Räihä, för interpellationen! Nu ska väl jag egentligen inte hålla på och recensera interpellationer, men jag tycker ändå att en del av frågorna är lite märkliga för att vara en interpellation. Flera av de här frågorna, Mirja, skulle du ha kunnat få svar på om du hade vänt dig direkt till den personalstrategiska avdelningen. Då hade du sluppit vänta i mer än ett och ett halvt år på att få svaren genom att gå via mig och kommunfullmäktige. Men jag anar att det finns en del politiska poänger man vill göra också.

Jag tänker ändå i debatten här förhålla mig till fråga 1, som handlar om vad vi gör i majoriteten för att minska andelen timavlönade eller öka andelen trygga anställningar. Jag skulle vilja påstå att detta är en högst levande fråga, men det är ingen enkel fråga. Detta är en svår och komplicerad fråga. Jag kan säga att när jag talar med många chefer

– både verksamhetschefer, alltså äldrechefer, ute i stadsdelsnämnder och enhetschefer på enskilda hemtjänstutförare, enskilda vård- och omsorgsboenden och servicehus – säger de att detta är en väldigt svår fråga. Man vill minska andelen timmisar, men det är väldigt svårt att få ihop scheman i en verksamhet där efterfrågan på tjänsterna varierar väldigt mycket från dag till dag, från vecka till vecka och över dygnets timmar. Även om frågan är väldigt viktig ska vi också erkänna att den är svår. Det är också därför vi har problem att komma ned i andelen timavlönade. Men det är en högst levande fråga, och jag är jättetydlig i alla de möten jag har med stadsdelsnämnderna och deras chefer med hur viktigt det är att vi når framgång. För vi är inte nöjda. Vi tycker att det är för många som går som timavlönade i Stockholms stad inom äldreomsorgen.

Det här är ingenting nytt; det är inget som har uppstått sedan jag blev äldreborgarråd. De siffror vi har i dag och som visar att det är ungefär en fjärdedel av den arbetade tiden som utförs av timavlönade är ungefär desamma som när Socialdemokraterna styrde och Vänsterpartiet hade makten över äldreomsorgen. Det här har alltså inte ökat under den här mandatperioden. Men det har inte heller gått ned; det ska jag villigt erkänna.

Nu börjar talartiden rinna ut, men jag får återkomma i fler inlägg. Bland annat har nu alla förvaltningschefer ett uppdrag att åtgärda överanvändningen av timavlönade. Det är ett centralt uppdrag som har gått ut. Ett nytt bemannings- och schemaläggningssystem håller på att tas fram, för ett av problemen är att det har varit svårt att få rimliga schemaläggningar med heltider. Men förhoppningsvis ska detta kunna underlättas med ett nytt schemaläggningssystem. Bemanningspooler tror jag väldigt mycket på, och jag vet att bland andra Hägersten, Älvsjö och Enskede-Årsta-Vantör jobbar med detta. Man har pooler med timvikarier som man kan ta in och som i grunden har en fast anställning. Det finns också ett budgetuppdrag för att se om vi kan bredda detta till ännu fler stadsdelar.

Jag återkommer i fler inlägg.

Anförande nr 16

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande och fullmäktige! Det är jättebra om det finns uppdrag att åtgärda överanvändningen av timanställningar, för vi har verkligen haft en överanvändning av detta i staden.

Bemanningspooler blir i så fall ett gemensamt krav från oss, Erik, för det är vad vi också har i våra budgetar. Det är ett jättebra system med bemanningspooler med fasta anställningar och med hög kompetens. Det är bara det att man måste bygga upp dem så att man har de allra duktigaste där. Det är då det fungerar; annars fungerar inte personalpoolerna. Men det där kan vi prata om i detalj senare. Jag kan det där, för jag har varit med och skapat en sådan pool på det lilla sjukhus där jag jobbar.

När det gäller att följa upp antalet som har erbjudits heltidstjänst verkar det inte finnas någon som helst statistik. Det där måste vi få till. Vi behöver kunna följa upp hur många som har blivit erbjudna en fast anställning i stället för en timanställning, för annars har vi aldrig någon kontroll på hur anställningsformerna ser ut i vår kommun.

Du kan hälsa dina enhetschefer att jag blir fullständigt allergisk när de säger att man inte får ihop scheman. Jag har alltid jobbat i en verksamhet där vi inte vet hur det blir. Jag kan ha två patienter på morgonen och 24 på eftermiddagen. Men vi har alltid haft fasta anställningar på heltid, och det är ingen som har tyckt att det har varit svårt att schemalägga. Det är bara en myt, och den kan vi faktiskt spräcka tillsammans. Jag kan komma med lite verktyg, för jag kan också det här med schemaläggning – även om vi inte ska debattera detaljer här.

Anförande nr 17

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jag är inte helt säker på att det skulle uppskattas jättemycket om jag säger till enhetscheferna att det de säger och håller på med bara är myter. Jag har ändå respekt för vad de säger där ute på golvet och i verkligheten, och jag tror att detta är en lite mer komplicerad fråga än vad Mirja Räihä vill ge sken av. Om det hade varit så enkelt som Mirja nu står och säger här i talarstolen – varför var det då 25 procents timavlönade när ni styrde och hade makten i den här staden? Jag tror inte riktigt att det är så enkelt.

Men bara för att det är svårt och komplicerat innebär det inte att vi inte ska ta tag i detta och verkligen göra vad vi kan för att få ned andelen otrygga och ofrivilliga deltider och timavlönningar. Vi ska också komma ihåg att det är många som *vill* jobba på timme inom äldreomsorgen, där det faktiskt passar bra att exempelvis tjänstgöra varannan helg eller någon kväll i veckan eller att komma in när det finns behov. Man vill ha det som ett extrajobb, kanske utöver något vanligt halvtidsjobb eller studier till undersköterska eller sjuksköterska. Då passar denna anställningsform väldigt bra; det ska vi inte heller helt förneka.

Jag vill gärna fortsätta min lista på vad vi gör. Det kommer att komma statsbidrag, som ett enigt finansutskott röstade igenom men där initiativet kom från Kristdemokraterna, Moderaterna och Vänsterpartiet. 2 miljarder ska delas ut för att få fler fasta anställningar inom äldreomsorgen. Hur vi får använda de här pengarna väntas besked om inom kort. Det är klart att vi då kommer att använda pengarna.

Vi höjde pengarna till hemtjänsten mer än vad någon majoritet har gjort för 2021. Det tror jag också är viktigt för att öka andelen trygga anställningar, för det är dyrare att ha fasta anställningar än att ha timavlönade, exempelvis. Det kanske egentligen är den enskilt viktigaste förutsättningen för verksamheten att få en tillräckligt hög ersättning.

En längre schemaläggning gjorde vi av dem som ändå var timvikarier och schemalade dem i egen regi på minst två veckor framöver så att de har rätt till sjukpenning. Det ger ingen fast anställning, men det ger en tryggare anställning för dem som ändå är timvikarier.

Sedan tycker jag att frågan om utbildningsinsatser och yrkeskarriärtrappan faktiskt spelar roll i detta, för jag menar att det blir lättare att få en trygg tillsvidareanställning om du är utbildad undersköterska eller har en vårdbiträdesutbildning. Om vi inför yrkeskarriärtrappan skulle du också kunna få en fast anställning, men som utbildad eller som servicebiträde, där du inte får göra det som undersköterskan får göra men kanske sköta städning, matlagning, inköp, tvätt och så vidare. Då kan man få

anställning som det, men man får inte göra det som undersköterskorna gör. Det skulle faktiskt kunna möjliggöra fler fasta anställningar.

Det pågår alltså ändå en hel del, vill jag säga, och jag hoppas att de här pengarna från staten också ska kunna bidra till det gemensamma mål vi har om att minska andelen timavlönade inom äldreomsorgen.

Anförande nr 18

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige! Anledningen till att jag säger att det är enkelt att schemalägga är att jag vet att det är enkelt om man vågar. Men det som händer i vår stad är att det enligt kollektivavtalet är så att den enskilda som har en visstidsanställning har rätt att gå till arbetsgivaren och säga: Jag vill ha en heltidsanställning! Då har arbetsgivaren skyldighet att se till att öka på sysselsättningsgraden när det uppstår luckor. Det här står i allmänna bestämmelser och har så gjort sedan hedenhös.

Det som händer med de individer som vill ha en heltid är att de får ett schema där de måste tjänstgöra på helgerna från sju på morgonen till halv tio på kvällen både lördag och söndag, eller så får de delade turer. Det här är inte nödvändigt om man vågar schemalägga och använda till exempel kunskaper som regionen har om schemaläggning. Så har vi haft det där jobbar sedan 1981, då jag började. Man jobbar helgdagar bara när det fattas någon på kvällen.

Jag förstår, och jag vet, att den grupp som du pratar om finns – de som vill jobba på timmar och som studerar eller gör något annat och vill ha det här som extraknäck. Självklart ska de finnas kvar! Jag vill inte ta bort dem. De finns i den här typen av 24/7-verksamhet lite varstans. Men när det är överanvändning, som vi ändå har haft och som det inte har hänt någonting med, behöver man helt enkelt stävja den. Timanställda behövs, och det är jättebra om vi har sjuksköterske- och undersköterskestuderande.

Men det finns också annat när du pratar om yrkesutvecklingstrappan. Det handlar även om att vi kommer att ha ett helt nytt utbildningssystem för undersköterskor. Vi kommer att ha en ny utbildning från den 1 juli. De som börjar den 1 juli på komvux kommer att ha rätt att ansöka om skyddad yrkestitel hos Socialstyrelsen, och de kommer nog att göra det. Resten som är anställda ska vi validera, och där behöver man också göra jobbet om vi ska kunna minska på timanställningar och ge trygga anställningar. Då behöver vi börja fundera på hur vi validerar dem som kanske har bristfälliga utbildningar, för de är väldigt många inom vård och äldreomsorg där det inte motsvarar det innehåll man har haft i sina utbildningar. Det motsvarar inte det som kommer att krävas. Vi har också den nya grupp som kommer från den nya nationella utbildningen. De kommer att finnas i vår verksamhet vid årsskiftet 2023–2024. Då har alla samma utbildning.

Det är som du säger: Varför gjorde inte vi det här? Men just de här frågorna handlar om att spotta på den där stenen tills man får till den där gropen. Jag kommer att fortsätta med det.

Anförande nr 19

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Det var bra att det kom ett litet erkännande där på slutet i alla fall: Det gäller att spotta på stenen. Ska vi bara spotta på stenen lär det ta ganska lång tid. Vi får nog sparka lite på den där stenen också så att den verkligen sätts i rullning!

Jag tror ändå att det håller på att hända någonting. Nya siffror visar vad som har hänt under coronapandemin med andelen timavlönade. Det tycker jag är intressant att veta. Det är klart att jag hade hoppats att den skulle ha minskat, men det har den inte gjort. Den har legat still. Man kan fråga sig om det är bra eller dåligt. Det hade nog funnits en ganska stor risk att den skulle ha ökat med tanke på de inte minst periodvis höga sjukskrivningstal som fanns inom äldreomsorgen. Därför kanske det ändå inte är så tokigt att andelen timavlönade faktiskt inte har ökat. Jag tror att risken skulle ha varit ganska stor. Kanske är detta ändå ett trendbrott och att vi kommer att se att siffrorna blir stegvis bättre framöver.

Jag hoppas verkligen att det blir så, och jag delar verkligen viljan att vi ska kunna erbjuda fler trygga anställningar. Men jag vill att detta också går hand i hand med ökad utbildning och kompetens. Det får inte bli så att vi börjar öka de fasta anställningarna på bekostnad av kompetens eller att vi tar in alla som går på två ben inom äldreomsorgen och ger dem en fast anställning. Så får det inte vara. Det har varit lite av detta synsätt inom äldreomsorgen, och jag tror inte att det bidrar till att öka statusen och göra att fler människor och ungdomar vill utbilda sig till undersköterskor och börja jobba inom äldreomsorgen.

Vi jobbar vidare med frågan. Jag har två saker till som jag ska avsluta med. Det har gått ut ett uppdrag till förvaltningscheferna att minska överanvändningen av timavlönade. Jag hoppas och förutsätter att detta kommer att ge effekt i verksamheterna. Vi håller också på att ta fram ett nytt schemaläggningssystem, och det tror jag är viktigt. Om det nu är så enkelt med schemaläggning som Mirja Räihä påstår borde kanske detta nya schemaläggningssystem ändå bli en hjälp på traven till våra enhetschefer, som kämpar där ute med denna fråga.

*§ 7 Frågestund**Fråga nr 1. Arbetsvillkoren i äldreomsorgen*

Anförande nr 20

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande och fullmäktige! Rubriken kanske inte riktigt säger allt om min fråga, men det är inte jag har som har satt den.

Persikan, Birger Jarl och Björksätra är tre boenden som drivs av Kavats Vård, som nu har beslutat att hyvla tjänstgöringsgraden för personalen med mellan 7 och 25 procent. Enligt uppgift har de under pandemin upptäckt att bemanningen är för hög, samtidigt som IVO har anmärkt att det på till exempel Persikan i Akalla är tvärtom.

Till saken hör att företaget hyvlade även i oktober 2020 för samma personal, med 25 procent. Vi har alltså medarbetare på Kavats Vård som hade heltid i höstas men fick den sänkt till 75 procent och nu får en halvtid. Anser du att ett företag som finansieras med skattemedel över huvud taget ska kunna laborera på detta sätt?

Anförande nr 21

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Tack, Mirja Räihä, för frågan! Precis som du säger var det väldigt svårt att veta innan vad denna fråga skulle handla om. Vi har precis haft en interpellationsdebatt om just fasta anställningar, trygga anställningar och timavlöningar inom äldreomsorgen – jag tänkte att det var något på det temat.

Nu handlar det om ett särskilt bolags personalpolitik. För mig är det jättesvårt att svara på detta. Då måste jag få gå in och titta på varför man har gjort så här. Jag har naturligtvis läst om detta och är väl medveten om att de har minskat tjänstgöringsgraden för en stor del av sin personal. Exakt vad detta bottnar i vet jag inte riktigt, och därför är det jättesvårt att svara på om det är rimligt eller inte.

Detta är ett enskilt företag som vi förvisso har upphandlat med LOV-avtal, men de gör ändå sina egna bedömningar. Jag förutsätter att det finns någon orsak till att de gör detta. Med minskad beläggningsgrad är det svårt att upprätthålla samma personalstyrka. Man kanske hellre har valt att sänka tjänstgöringsgraden än att avskeda. Jag vet att Stefan Löfven gjorde precis sådana överenskommelser när han var ordförande för Metall under finanskrisen. Men om det är så vet jag inte, så tyvärr kan jag inte svara på detta.

Anförande nr 22

M i r j a R ä i h ä (S): Den överenskommelse som Stefan Löfven gick med på var att under en period sänka sysselsättningsgraden med 20 procent men med bara 10 procent löneavdrag. Sedan fick man jobba igen det. Jag har haft en IF-metallare hemma.

Kavats har ingått i den grupp i Stockholm som har fått sammanlagt 35 miljoner i statsbidrag för att kunna täcka för tomma rum under pandemin. Anser du med detta i

backspegeln att det är okej att sänka sysselsättningsgraden för de anställda? Kan du tänka dig att vid kommande upphandlingar försöka hålla koll på dessa företag?

Anförande nr 23

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Ordförande! Ersättningen för tomma platser var inte full. Det var inte på något sätt någon hundraprocentig kompensation. Det var en viss kompensation för tomma platser som uppstod i ungefär ett halvår, om jag minns rätt. Det är klart att det är svårt att kompensera för en permanent nedgång eller permanent tomma platser.

Det står i våra förfrågningsunderlag att man ska eftersträva heltid och fast anställning. Det står att man ska undvika timavlöningar i större utsträckning än vad som är nödvändigt för korttidsfrånvaro, exempelvis. Detta ska man följa. Vi får nu se vad verksamhetsuppföljarna säger om den modell som Kavat Vård har valt – om den är ett avtalsbrott. Det är inte min sak att avgöra detta, utan det har vi en struktur för på stadsdelsförvaltningen; det är äldreomsorgen som följer upp de privata avtalen.

Anförande nr 24

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande och fullmäktige! Mellan dessa två hyvlingar såg de anställda att det var svårt att uppnå den kvalitet som vi kräver i våra förfrågningsunderlag. Nu blir det ännu svårare.

Jag har fått till mig att det som nu får stryka på foten är egen tid – inte den anställdas utan den äldres, ska jag poängtera. Den äldre kan enligt biståndsbedömningen ha rätt att planera lite grann av tillvaron med sin kontaktperson, men här börjar man få stryka på foten. Man ser också att den sociala dokumentation som ska göras kommer att bli allt svårare att hinna med.

Anser du att kvaliteten främjas för dem som får sin omsorg av Kavat Vård när personalen inte hinner med det de ska? Jag vet att det är svårt för dig att svara när du inte riktigt visste vad jag tänkte tjafsa om.

Anförande nr 25

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Ordförande! Nej, jag ser det inte som tjafs. Jag tycker att det är högst relevanta frågor. Men även om jag hade planerat i en halvtimme inför denna frågestund hade jag ändå haft svårt att besvara frågorna.

Det är klart att när du ställer frågan så ledande – anser du att minskad tjänstgöring gynnar de äldre? – är det väldigt lätt att svara nej. Men Kavat Vård har precis som alla utförare ekonomiska realiteter att förhålla sig. Minskar beläggningsgraden så att det blir halvfullt eller vissa avdelningar står halvtomma är det klart att det får ekonomiska konsekvenser, oavsett om det rör sig om Kavat Vård eller en kommunal utförare.

Min erfarenhet av Kavat Vård är att de utför en väldigt god omsorg. De har faktiskt också haft ganska mycket kö till sina boenden för att det har varit populära boenden. Jag vet också att framför allt ett av deras boenden nu har drabbats av både hög dödlighet och många tomma platser. Men vid det studiebesök jag gjorde på det boendet

var det otroligt varm och fin stämning. Jag får dock återkomma vad gäller personalpolitiken, för den kan jag inte i detalj.

Fråga nr 2. Handlingsplan för minskade koldioxidutsläpp för vägtrafiken

Anförande nr 26

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Ordförande! Stockholms miljö- och klimatarbete läggs ju fast i miljöprogram. I anslutning till det senaste programmet, som gäller åren 2020–2023, antogs även en särskild klimathandlingsplan. Det var bra, men programmen var försenade och antogs först i maj 2020. De kunde därför inte införlivas i förvaltningarnas verksamhetsplaner förrän i år, 2021.

Trots denna försening var en del av klimathandlingsplanen, den del som berör trafiken, inte klar ens då. Därför fick kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en handlingsplan för minskade koldioxidutsläpp för vägtrafiken. Den skulle vara klar senast före årsskiftet. Nu är det nästan juni, och vi har fortfarande inte sett någon plan för hur transportsektorns utsläpp ska minska. Det har gått ett och ett halvt år sedan den skulle börjat gälla. Klockan tickar alltså. Var är planen?

Anförande nr 27

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ja, Rickard, precis som du säger antog vi klimathandlingsplanen och miljöprogrammet för nästan exakt ett år sedan. Vi lyfte då ut frågan om vägtrafikens utsläpp, som är det mest komplicerade att få ordning på. Sedan dess har förvaltningarna arbetat på med detta. Vi har samtidigt haft corona som har legat på och stört en hel del av arbetet. Som det ser ut nu räknar vi med att denna plan kommer att komma efter sommaren. Vi behöver få fram den, för vi måste helt enkelt se till att klara våra klimatutsläpp från vägtrafiken.

Vi skrev också i klimathandlingsplanen att den skulle gälla ända fram till 2030, så den har en längre spännvidd än de program vi har tagit fram. Det är för att vi inser att vi måste ta ett helhetsgrepp under hela denna tioårsperiod.

Det pågår ett arbete. Jag är övertygad om att vi kommer att klara klimatmålen för vägtrafiken i Stockholm.

(Behandlingen av frågan avbröts på grund av tekniska problem.)

Fråga nr 3. Anser idrottsborgarrådet att det ska finnas möjlighet att utöva motorsport inom Stockholms stad?

Anförande nr 28

P e t e r W a l l m a r k (SD): Fru ordförande! Vi blir kontaktade av ganska många specialidrottsförbund, bland annat Motorsportförbundet, och andra intresseorganisationer för motorsport inom Stockholms stads gränser. Vi sitter som bekant inte i idrottsnämnden men försöker följa resonemanget som förs där så gott det går. Men när det gäller just motorsport, som väldigt många är intresserade av och vill

vara delaktiga i och kunna utöva under Stockholms stads flagg, tänkte jag höra med idrottsborgarrådet om det finns någon plan för framtida utveckling av detta i Stockholms stad.

Anförande nr 29

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Tack, Peter, för frågan! Det är en bra och aktuell fråga eftersom Stockholms stad förlorar en idrottsanläggning i och med att Förbifarten byggs och den motocrossbana som har funnits i Järva nu har försvunnit.

Svaret på din fråga är delvis att Stockholms stad tillsammans med den aktuella idrottsföreningen har försökt att hitta en alternativ placering för denna verksamhet. Du frågar om det finns en yta på gång inom Stockholms stad, och detta tycker jag är ett alldeles utmärkt exempel på varför det är viktigt att vi blir bättre på att samverka med andra kommuner i länet när det gäller specialidrotterna. Vi behöver samverka, för vi behöver bygga fler idrottsanläggningar. Just specialidrotterna samlar ofta människor inte bara från Stockholms stad, utan i de föreningarna och idrotterna är det ofta människor från flera olika kommuner som idrottar tillsammans. Vi behöver bli bättre på att tillsammans hitta nya platser.

Stockholm växer. Vi bygger nya bostäder och stadsdelar, och det är svårt att hitta utrymme för idrott i en växande stad. Detta är såklart något som vi jobbar aktivt med att hela tiden se till. Men just för motorsporten, som är en platskrävande idrott som också låter, behöver vi bli bättre på att samverka med andra kommuner. Nej, det finns inga konkreta nya platser inom Stockholms stad.

Anförande nr 30

P e t e r W a l l m a r k (SD): Tack för en del av svaret, måste jag väl säga. Du valde själv att gå in på Järva motocrossbana, och vi kan kanske fortsätta där. Här har staden tagit ett ganska stort ansvar; den skulle ersättas. Redan 2009 aviserade vi att vi skulle hitta en ersättningsyta. Vi skrev ett långt avtal som skulle gälla fram till 2022, och ändå valde vi att avveckla banan betydligt tidigare än så.

Vi har Norra länken i dag, och Järva motocrossbana ligger precis i anslutning till den. Hade det inte varit lämpligt att fortsätta ge klubben en chans att utveckla verksamheten där? De har verkligen gjort allt för att ta höjd för naturvärden och det ekologiska systemet på platsen för att kunna tillmötesgå stadens krav. Skulle då inte ni från staden under denna långa handläggningstid som ni ändå har på er, 15 år, kunna göra något åt denna specifika fråga just för Järva Motorklubb?

Anförande nr 31

Borgarrådet E r n l u n d (C): Precis som jag sa i mitt första svar har exploateringskontoret försökt hitta en alternativ placering, i samverkan med både andra kommuner och den aktuella föreningen. Det har inte varit aktuellt att behålla den här ytan som en plats för motocrossporten eftersom det har funnits ett regeringsbeslut om att det ska bli en del av ett naturreservat. Därför har verksamheten helt enkelt inte kunnat finnas kvar på den platsen. Det har alltså egentligen inte något att göra med att

dialogen mellan föreningen och staden inte har fungerat, utan det är ett regeringsbeslut som ligger till grund för att verksamheten inte kan finnas kvar på platsen.

Jag återkommer än en gång till hur viktigt det är att vi på ett mycket bättre sätt hittar forum för att tillsammans med andra kommuner i regionen planera för denna typ av idrottsytor. Det kommer vi att behöva i framtiden.

Anförande nr 32

P e t e r W a l l m a r k (SD): Pratar man med Järva Motorklubb delar de inte din uppfattning att det har varit en god dialog. De menar att det inte har varit någon dialog över huvud taget. De har försökt vara väldigt tillmötesgående i sina sakframställningar kring hur man skulle kunna utveckla detta. Men 15 år är väl ändå inte okej? Staden måste väl kunna bättre.

Min fråga var inledningsvis lite större. Vi pratade om motorsport överlag i staden. Vi hittar panikåtgärder just ute i Järvaområdet, i närheten av motocrossbanan. Vi har problem med buskörningar och satsar enorma summor på att sätta upp bommar och väghinder, just för att ungdomar kör crosshojar, cyklar, mopeder och vad det nu är, som går alldeles för fort på de här vägarna. Det gör vi, i ett annat syfte. Är det inte bättre att vi försöker stävja detta och se till att dessa motorintresserade ungdomar får en plats att verka på än att vi bara stänger ned, inte ger några svar och inte utvecklar något nytt?

Svara gärna också på min inledande fråga om vad vi gör för motorsporten i stort i staden.

Anförande nr 33

Borgarrådet E r n l u n d (C): För det första hängde jag inte riktigt med i resonemanget om väghinder på våra gator i staden för att skapa en trygg och säker trafikmiljö. Detta ska vi nog inte blanda ihop med den idrott som motorsporten är. Jag tror kanske inte heller att Sverigedemokraterna vill att det ska tolkas som att ni menar att buskörning på gator är samma sak som den idrott som det faktiskt rör sig om.

När det gäller dialogen med den aktuella föreningen som har varit verksam i Järva har, som jag sa tidigare, beslutet att den verksamheten behöver lämna platsen inte att göra med dialogen mellan staden och den aktuella föreningen. Det har i stället att göra med ett regeringsbeslut som säger att vi behöver göra en annan sak på den platsen. Det ska bli naturreservat som en konsekvens av att Förbifarten byggs och tar en annan del av naturreservatet i anspråk. Den enda lösningen har varit att hitta en alternativ plats. Det har vi ännu inte lyckats med, men arbetet fortsätter. Det är också svaret på din första fråga: Ja, det arbetet fortsätter.

forts. Fråga nr 2. Handlingsplan för minskade koldioxidutsläpp för vägtrafiken

Anförande nr 34

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Jag vill stanna kvar lite vid frågan om vad som har hänt med handlingsplanen för trafiken. Trafikkontoret säger nämligen att de har skrivit

sin del och att den har fastnat hos stadsledningskontoret. Planen skulle ju egentligen ha börjat gälla för ett och ett halvt år sedan. Jag blir orolig för hur klimatmålen ska nås med denna saktfärdighet. Du får gärna berätta lite om vad som har hänt. Jag tycker att stockholmarna behöver veta det.

Jag vill betona att sedan kolkraftverket i Värtan lades ned, vilket ju beslutades under förra mandatperioden under det rödgröna styret, är transporterens utsläpp den helt avgörande klimatfrågan i Stockholm. De har dessutom stått i stort sett stilla väldigt länge. Samtidigt har staden ambitiösa mål, som du nämnde Daniel, om minskad biltrafik, 70 procent lägre utsläpp till 2030 och nollutsläpp till 2040. Så en plan behövs verkligen. Men vad händer? Varför får ni inte fram den?

Anförande nr 35

Borgarrådet H e l l d é n (MP): När det gäller vägtrafiken började den gå ned 2017, 2018 och 2019. Sedan har vi hamnat i coronatider, där allt är helt annorlunda. Det är mycket mer komplicerat med alla underlag och allt som gäller framöver.

När det gäller vad som händer mer med handlingsplanen för vägtrafiken arbetas det med den, och den kommer att komma till hösten. Jag kan inte säga mycket mer än så.

Anförande nr 36

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Du nämnde, Daniel, att ni jobbar med frågorna. Jag är inte så imponerad av det, tyvärr. Man kan minska utsläppen från trafiken dels genom att minska själva trafiken, dels genom att ställa om från fossilt till förnybart. Förra veckan beslutade dina allianskollegor om att godkänna Trafikverkets planer på att bygga en motorvägsramp i ett kulturresevat och att bredda E18. Detta möjliggör för den ökade trafik som Förbifart Stockholm kommer att generera. Det fortsätter alltså att byggas fler motorvägar, och det kommer att resultera i ökad biltrafik.

Jag ser också att ni misslyckas med att möjliggöra för en elektrifiering av biltrafiken. Vid årsskiftet hade ni fått fram 225 publika laddstolpar i Stockholm. Det är såklart löjligt lite och hindrar många människor från att skaffa elbil.

Vad är strategin som ni kommer att komma fram med i den här planen?

Anförande nr 37

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Om du läste budgeten för innevarande år såg du att vi där kraftigt skärpte målsättningarna för just elektrifieringen. Det står också i klimathandlingsplanen att det är den inriktning som ska tas i handlingsplanen för minskade koldioxidutsläpp från vägtrafiken. Vissa delar finns alltså redan i vår budget.

Du säger att antalet laddplatser ute i gatumiljön är litet. Det växer nu, och det är ett stort antal platser på gång. Det kommer alltså. Vårt mål ligger fast: Vi ska 2022 ha 4 000 publika laddplatser i Stockholm, och Stockholm Parkering är en stor och viktig aktör i detta.

Det pågår alltså ett direkt arbete som ligger i budgeten, och sedan kommer handlingsplanen till hösten, som tydligare kommer att visa vart staden ska ta vägen i den här frågan.

Fråga nr 4. Vad vill styret med Bromma flygplats?

Anförande nr 38

M a l i n E r i c s o n (FI): När det gäller Bromma flygplats är det rätt otydligt hur den grönbå majoriteten som helhet ställer sig i frågan.

Å ena sidan välkomnar Miljöpartiet i Stockholm regeringens planer på snabbutveckling. Exempelvis undertecknade du, tillsammans med Märta Stenevi och Lorentz Tovatt, den 21 april en artikel i Expressen som handlar om att det går att bygga bostäder motsvarande en medelstor mellansvensk kommun på en nedlagd Bromma flygplats och att vi bör göra det. Detta är helt i enlighet med förslag från Feministiskt initiativ och resten av oppositionen.

Å andra sidan vill Moderaterna något helt annat. De vill behålla Bromma och ser stora problem med en kommande exploatering. Detta uttryckte bland annat finansborgarrådet i en debattartikel i Svenskan för några veckor sedan.

Så vad vill egentligen Stockholms styre se för utveckling av Bromma flygplats, med tanke på att både Miljöpartiet och Moderaterna är med och styr i Stockholm?

Anförande nr 39

Borgarrådet H e l l d é n (MP): I grunden skulle jag säga att nästan alla partier med bred enighet här i fullmäktige har samma grundläggande linje, i alla fall om man läser översiktsplanen. Marken för nuvarande Bromma är i översiktsplanen utpekad som just ett stadsutvecklingsområde, vilket vi vet om. På sikt har detta område goda förutsättningar att omvandlas till stad. Det ligger där som en grund.

Sedan har staden tidigare tecknat avtalet om att flygplatsverksamheten ska vara kvar till 2038; så står det i avtalet. Om regeringen skulle välja att avveckla flygplatsen i förtid kan ett arbete med stadsutveckling ske, precis som sägs i översiktsplanen. Det är inga konstigheter, egentligen.

Men frågan ligger inte i stadens hand. Det är fortfarande en fråga för regeringen, och vi vet mer om detta i augusti. Vi kan alltså inte ta det beslutet, och det vet du också. Vissa beslut som behöver tas kan bara tas av Swedavia, med regeringen bakom sig.

I översiktsplanen påpekas också att det behövs kapacitetsstark kollektivtrafik och så vidare till Bromma, om flygplatsen läggs ned. Man behöver vidare förbindelser västerut. Om regeringen fattar detta beslut i augusti finns förutsättningarna. Gör man det inte ligger det längre fram, och det finns andra förutsättningar.

Jag skulle säga att det i grunden finns en ganska stor enighet om själva komplexet. Men vi äger inte frågan.

Anförande nr 40

M a l i n E r i c s o n (FI): Det är vi förstås medvetna om. Jag tycker att det är bekymmersamt att Moderaterna hela tiden pratar på ett väldigt negativt sätt om stadsutvecklingen i Bromma, samtidigt som man i Miljöpartiet naturligtvis är väldigt positiva till att köra igång det här arbetet. Hur ska vi egentligen tolka dessa två diametralt motsatta uppfattningar i den blågröna majoriteten? Finns det över huvud taget något slags samsyn om hur man vill gå vidare med detta?

Anförande nr 41

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Återigen – den dag regeringen har bestämt sig och vi vet vad som händer är frågan på plats. Vi har översiktsplanen och det som står där. Vad som i framtiden kommer att hända och hur det kommer att se ut kommer vi att ha massor av diskussioner om inom partier, mellan partier, i majoriteter och här i fullmäktige. Det är nästa steg i frågan, och när det inträffar vet vi inte i dag.

Anförande nr 42

M a l i n E r i c s o n (FI): Ett litet sidospår kanske: Jag undrar hur Miljöpartiet tänker i och med att både samarbetsparterna i Stockholm och regeringen kopplar en framtida nedläggning av Bromma till en utbyggnad av Arlanda. Såvida ni inte plötsligt har ändrat er i frågan om att totalt minska den klimatbelastning som flyget utgör undrar jag hur det grönbåla styret kan komma överens i den frågan.

Anförande nr 43

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Arlanda ligger ju inte i Stockholms stad, utan i Sigtuna kommun. Alla dessa frågor är frågor för regeringen; det är inte vi som tar de besluten. Det är alltså inte egentligen en fråga för Stockholms stad utan en fråga som hanteras på riksnivå. Utifrån detta kommer staden att agera.

Fråga nr 5. Byggande av hyresrätter

Anförande nr 44

Borgarrådet B j u g g r e n (S): I förra veckan beslutade en majoritet i exploateringsnämnden att bygga bostäder i Hässelby, i Högdalen, på Kungsholmen, i Västertorp, i Sätra och i Aspudden. Det var alltså många markanvisningar, och det är bra.

Samtidigt beslutade också en majoritet, tvärtemot kontorets förslag, att inte bygga några hyresrätter i Bromma. Staden har ju ett gemensamt mål om att bygga 140 000 bostäder till 2030. Ska vi ha en chans att nå det målet, bygga bort bostadsbristen och dessutom bygga ihop vår stad och nå målet om att ha blandade upplåtelseformer måste hela staden bidra i det arbetet.

Därför undrar jag, finansborgarrådet: Varför är det inte hela stadens ansvar att bygga bort bostadsbristen?

Anförande nr 45

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Tack, Emilia, för frågan! Det är klart att vi ska bygga bostäder i hela Stockholm. Men det som inte nämndes är givetvis alla bostäder som det ändå beslutades om och som är på väg fram. Stadsbyggnadsnämnden tog i förra veckan beslut om 1 049 bostäder i start-pm, och exploateringsnämnden fattade markanvisningsbeslut om totalt 751 hyresrätter. Det är alltså bostäder på väg hela tiden.

Det vi talar om nu är trädgårdsstaden. Där är ett ärende på väg fram från den grönblå majoriteten om varsam exploatering i just trädgårdsstäder därför att vi vill värna årsringarna. Detta var en linje vi drev under förra mandatperioden och som vi fortsätter att driva nu. Vi har nämligen sett en ovarsam exploatering i 20-talsbebyggelse, där man har rivit hus, även sekelskifteshus, och byggt flerfamiljshus. Vi menar att vi gärna ska bygga fler bostäder men också ta större hänsyn till årsringar och villastäder.

I Bostadspotential Stockholm och den rapport som ligger till grund för framtida exploatering pekas ganska många områden ut där man kan både förtäta och bevara grönområden. Vi tänker att det där också är viktigt att bevara de kulturella värden som finns. Här pekar Stadsmuseet och andra ut just detta område som särskilt viktigt utifrån kulturhistoriska aspekter.

Detta är egentligen en bra linje, tycker jag. Det bygger på en strategi som, som sagt, är på väg fram. Eftersom detta kommer upp vid nästa stadsbyggnadsnämnd tyckte man att man kunde fatta det här beslutet eftersom det är i linje med den nya strategi som kommer att gälla framåt.

Men med detta sagt har vi Hyresrättspushen, och vi har en hög ambition när det gäller bostadsbyggande. Det ska det inte finnas någon tvekan om.

Anförande nr 46

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Detta är ju förslag som det har arbetats med under väldigt lång tid. Det var en tidigare borgerlig majoritet som klubbade dem redan 2014. De är omarbetade i enlighet med den strategi som samma kontor arbetar fram. Det har helt enkelt tagits stor hänsyn till dessa områden i det förslag som låg på bordet.

Det är klart att det finns en oro hos människor när man förtätar i deras områden. Kungsholmen, där man beslutade om markanvisningar, är ju ett av Stockholms allra mest tätbebyggda områden. Men även de övriga områden där vi markanvisade – Sätra, Aspudden, Västertorp – tillhör stadens allra mest tätbebyggda områden. Bromma är precis tvärtom; förutom Djurgården är det stadens glesast bebyggda område.

Så varför är det rimligt att just där man har råd att betala 13–20 miljoner för sina hus ska det inte kunna förtätas alls?

Anförande nr 47

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Nu får jag föra en detaljerad stadsbyggnadsdebatt. Villastäderna och trädgårdsstäderna är ju tydliga årsringar i Stockholm. I stenstaden, med dess täta struktur och karaktär, kan man förtäta. Det är samma sak i många andra områden, där vi till och med vinner på att förtäta. Det kanske

finns punkthus, och man kan bygga och förtäta så att det blir mer slutna kvarter och en större trygghet i området också. Och varför inte radhus och så vidare, där det finns mycket punkthus i park? Jag tycker att man ska titta på område för område.

Anledningen här var just att vi ser att det är ett problem att man gör en ovarsam exploatering i villastäder. Jag får nu signaler från Älvsjö, där ägare av villor i attraktiva lägen blir uppringda av exploitörer som vill riva och bygga flerfamiljshus. Ofta beror det på gamla detaljplaner, som medger detta. Jag tycker att man ska kunna förtäta på ett smartare sätt och samtidigt värna årsringarna.

Anförande nr 48

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det är ändå intressant att den majoritet och det finansborgarråd som talat sig varm för byggherredriven stadsbyggnadsutveckling plötsligt, just när det gäller de allra dyraste områdena i staden, är för väldigt hård styrning från staden. Vi är för hård styrning från staden för att vi ska få vackra, tillgängliga hus i hela staden. Vi är för blandad bebyggelse. Ni hävdar ju gärna det, till exempel när ni säljer ut de få billiga hyresrätter vi har.

Nu pratar vi om till exempel Ålsten, där 2 procent av bostäderna är hyresrätter. Då kan man inte ens tänka sig att bygga de här 40–60 välanpassade hyresrätterna. År 2014, när det handlade om bostadsrätter på precis samma område, röstade ditt parti och er majoritet för. Nu, för ungefär en vecka sedan i dag, röstade ni mot hyresrätter i samma område. Det är en väldigt tydlig signal om att ni inte tycker att hela staden ska bidra till att bygga bort bostadsbristen och bygga hyresrätter för stockholmarna.

Anförande nr 49

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Detta är klassisk socialdemokratisk retorik. Men Moderaterna har faktiskt ett stolt arv när det gäller att vara emot oaktsam exploatering. Vi var ju väldigt aktiva i samband med Norrmalmsregleringen och rivningarna. Vi stod upp för Münchenbryggeriet och för många olika byggnader som riskerade att rivas. Gösta Bohman och Ulf Adelsohn var väldigt aktiva.

Nu har vi en ny strategi som handlar just om årsringarna och villastäder, där vi genom åren har sett att man har nyttjat de gamla detaljplanerna för att riva sekelskifteshus och bygga flerfamiljshus av ganska dålig kvalitet. Det har varit loftgångar och sådant som vi vill undvika, insprängt i småhusbebyggelse.

Vi ska bygga och förtäta, men det ska vara rätt förtätning på rätt plats. I det här fallet handlar det snarare om att värna den 20-talsbebyggelse vi ser och den unika karaktären, som också är skyddad och som vi står upp för.

Fråga nr 6. Hur ska fastighetsborgarrådet säkerställa att framtida kostnadshaverier uteblir?

Anförande nr 50

P e t e r W a l l m a r k (SD): Fru ordförande och Dennis! Vi kan börja med Liljevalchs; det har ju varit på tapeten ganska mycket, och du har blivit citerad i diverse

tidningar. De uttalanden du har gjort har inte varit samstämmiga. Du skyller i den ena publikationen på den tidigare majoriteten, och en viss del tar du på dig själv.

Hur ska vi för framtiden kunna säkerställa att vi klarar den explosionsartade kostnadsutvecklingen i de här projekten? Det är inte hållbart. Vi pratar om en kostnadsökning på någonstans mellan 300 och 350 procent för ett sådant här projekt. Vi skulle kunna göra listan enormt lång över projekt som har gått åt helt fel håll kostnadsmässigt. Du får gärna en gång för alla ta dig tiden. Nu får vi höra direkt från dig och kan bilda oss en uppfattning om ditt svar. Säg hur det har gått till, vem som är ansvarig för detta och hur vi ska kunna stävja det framöver.

Anförande nr 51

Borgarrådet **W e d i n** (M): Tack så mycket för frågan! Givetvis är beslutande politiker alltid ytterst ansvariga för beslut som vi fattar. Det är också precis därför jag har ifrågasatt arkitekttävlingar som modell inom exempelvis fastighetsnämnden. Jag ser ju att man inte haft tillräckliga underlag och inte tillräckligt säkerställt att processen har gått till på ett bra sätt.

Det är just därför jag menar att vi ska sluta med arkitekttävlingarna – inte på grund av arkitekter som gör sitt jobb utan på grund av att vi inte har haft rätt underlag, rätt beslutsmässighet och rätt hårda principer när det gäller att värna skattebetalarnas pengar i arkitekttävlingarna. Det är just för att vi ser att vi måste backa tillbaka och vara transparenta i hur vi utför sådana här processer i staden som jag har varit mån om att vi skulle göra detta arbete.

I fastighetsnämnden har vi i den grönbå majoriteten väldigt tydligt säkerställt, exempelvis när det gäller Liljevalchs, att beslutsgången nu är att entreprenören enbart tar beställningar från stadens egen projektledning. Att vi måste göra det förtydligandet beror på att vi ser att det är ett sådant projekt där beslutsgången inte har varit tillräckligt bra. Styrningen har inte fungerat tillräckligt, och till syvende och sist har det inneburit att vi haft ett läge där vi inte i tillräcklig utsträckning haft ansvar för stadens skattepengar.

Det har varit olika majoriteter som har ansvarat för detta projekt. Jag kan bara notera att de största kostnadsökningarna skedde under förra mandatperioden. Det var då man borde ha tagit kontroll över styrningen, som vi i den grönbå majoriteten har gjort under den här mandatperioden.

Det vi också gör är att slå fast viktiga principer, exempelvis gällande kontrollfunktioner som värnar skattebetalarnas pengar, i andra nuvarande och kommande projekt. Det är så vi tar ansvar för det allvarliga läge vi har hamnat i.

Anförande nr 52

P e t e r W a l l m a r k (SD): Till viss del förstår jag dina svar, men i den här publikationen säger du också lite det du är inne på även nu: att arkitekttävlingarna var orsaken till fördyringen. Vem ska utforma staden på sikt? Om vi från politikens sida lägger fram ett förslag från Sverigedemokraterna är det väl ganska många som står här och raljerar över det.

Vi tycker att vi ska ta tillbaka detta till politiken. Det är ett ansvar som ligger på oss. Vi sitter här som folkvalda allihop, och att utforma och utveckla stadens arkitektur framöver är en del av vår uppgift. Nu menar du att arkitekterna inte ska göra detta för att det innebär en fördyring och att vi inte ska utlysa arkitekttävlingar. Vem ska vi då hänskjuta det till, om inte arkitekterna ska lägga fram förslag och vi som politiker eller politiska partier inte ska kunna lägga fram förslag som vi kan ha en dialog kring, eller om vi tar in medborgarförslag? Detta är en ganska tydlig fråga som du måste kunna besvara, för du har verkligen varit tydlig och skylt på arkitekterna och arkitekttävlingarna i det här fallet.

Anförande nr 53

Borgarrådet W e d i n (M): Jag kan förtydliga att det jag menar är arkitekttävlingar inom det område som jag ansvarar för inom fastighetsnämnden, det vill säga vid renoveringsprojekt. Det finns andra exempel än Liljevalchs på hur vi inte har agerat bra när det gäller arkitekttävlingar. Ett annat sådant exempel är Stadsbiblioteket, där staden gick ut och lovade vitt och brett och hade storartade planer. Men till syvende och sist hade man inte pengarna. Man ökade förväntningarna men hade inte en tillräcklig plan för hur det skulle gå till.

”Att säkerställa eget inflytande handlar också om att inte upprepa tidigare arkitekttävlingsförfaranden inom nämndens investeringsram. Det är oansvarigt att dra igång en tävling utan finansiering, och det innebär en ekonomisk risk att tappa rådighet över beslut såsom att revidera, genomföra besparingar, eller slutligen stoppa påbörjade projekt.” Detta har vi från den grönbå majoriteten skrivit i fastighetsnämnden, och det handlar om att vi vill upprätthålla ett ekonomiskt inflytande och värna skattebetalarnas pengar i pågående renoveringsprojekt.

Anförande nr 54

P e t e r W a l l m a r k (SD): Det är 2021 nu. Du säger att ni måste påpeka för de entreprenörer som bygger Liljevalchs att det ska vara en direktstyrning från staden. Vi har ett cv med objekt där det har gått helt fel de senaste decennierna. Vi har Forsgränka, Östermalms saluhall, försäljningen av Östermalms saluhall, Slussenprojektet, Liljevalchs – listan är ju enorm. Att det kommer upp nu att ni behöver ha en styrning måste vara en jättebrist från fastighetskontorets sida och från ytterst styrande politiker. Ni skulle väl ha tagit höjd för detta för enormt länge sedan i en upphandling?

Jag sitter också i fastighetsnämnden, och vi har en väldigt konstig dialog, måste jag säga, när det handlar om hur vi ska säkerställa de konsulter som gör underlagen för besluten. Jag får inte svar på frågorna när vi ställer dem där, direkt till förvaltningen. Detta är något ni på sikt måste titta på. Det måste bli betydligt tydligare i upphandlingarna, för annars kommer vi att sitta med dessa projekt oavsett vilken majoriteten är här inne.

Anförande nr 55

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Något jag ändå känner mig väldigt trygg med är att jag från dag ett varit väldigt stringent när det handlar om att vi ska upprätthålla

ordning och reda och säkerställa en bättre styrning i de pågående projekten, som har blivit alldeles för dyra. Några av dem rabblade du upp nu.

Ett exempel på hur vi i den här majoriteten har tagit ansvar är när vi hade uppe beslutet om Liljevalchs, som blivit ännu dyrare. Då sa jag nej till det belopp som man ville skriva upp kostnaden till. Jag såg till att vi gjorde besparingar i förslaget just för att undvika att kostnaderna skulle skena ytterligare. Då var Socialdemokraterna emot den besparing som vi lade fram. Det är, skulle jag säga, ett bevis på att vi faktiskt tar ansvar och säkerställer ordning och reda i fastighetsbeståndet.

Vi har kommit långt, men vi har fortfarande steg att ta. Det är välkommet om även Sverigedemokraterna förstår vikten av att vi ska förbättra styrningen i pågående projekt. Där har vi alla ett ansvar.

Fråga nr 7. Att införa Sluta skjut i Stockholm

Anförande nr 56

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag önskar att denna fråga inte var riktigt så aktuell som den är i dag. Nu på eftermiddagen har en man blivit skjuten i Husby, i centrum. Jag vill börja med att säga att jag beklagar den sorg som nu finns i Husby och bland anhöriga och att jag hoppas att han överlever och att man får tag på dem som har gjort det.

Detta illustrerar tyvärr den fråga jag har. Det dödliga skjutvapenvåldet i Stockholm går fortfarande åt helt fel håll. I Malmö har man, som ni vet, infört Sluta skjut, med goda resultat. Göteborg har klubbat det, och andra länder i Europa har infört det. Stockholm drar upp statistiken för Sverige, som nu ligger i topp i Europa när det gäller skjutningar, och i Stockholm säger ni nej. Varför?

Anförande nr 57

B o r g a r r å d e t J ö n s s o n (L): Fru ordförande! Jag tackar så mycket för denna fråga. Jag vill börja med att instämma i att det som fortsätter att ske är förskräckligt, inte minst det mord som har inträffat i dag. Jag hoppas att de som har drabbats och fortfarande är vid liv får allt det stöd de behöver i denna förskräckliga stund.

För att gå in på detta med Sluta skjut har både jag och finansborgarrådet några gånger svarat på denna fråga. Vi är inte negativa till detta, men polisen i Stockholm har, precis som i alla andra polisregioner, ett regeringsuppdrag att börja jobba med Sluta skjut. I Stockholms län har man beslutat sig för att man vill genomföra detta i en hel kommun, och då måste det ske i mindre skala i ett teststadium. Det kommer att bli ett antal andra kommuner som blir uttagna före oss. Stadsledningskontoret har ställt frågan och då fått detta besked.

När det gäller vårt eget Trefas, som är ett arbete som vi fortsatt bedriver och som har gjort att vi har lyft ut väldigt många ur den kriminella gängmiljön, inte minst genom vårt eget avhoppningsprogram, där antalet utflyttade har ökat kraftigt, kommer det att utökas även till polisområde Syd. Där kommer polisen så småningom att återkomma

till vilken eller vilka stadsdelar man inkluderar. Tanken är i alla fall att detta ska kunna genomföras till hösten.

Anförande nr 58

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Detta är ett lite annat svar än det jag fått från finansborgarrådet, som mer sa att ni tycker att ni har en bättre metod i Stockholm med Trefas och att detta inte var aktuellt. Jag är glad att det finns lite mer lyhördhet från socialborgarrådets sida i frågan. Den är så pass viktig, och jag blir orolig att det stannar vid någon typ av partiprestige. Det är jag inte intresserad av.

Även om polisregion Stockholm har ett uppdrag och väljer att tolka det på detta sätt har man ju från polisen i Göteborg gått ut med att man låter kommunen styra detta. Där har kommunen sagt att man vill göra det här, och då har man sagt att kommunen får styra det. Det tycker jag också vore rimligt att göra här, för det är klart att man som politiker i Stockholms stad har rådighet över det som händer i staden. Sedan förstår jag att man vill ha ett bra samarbete med polisen.

Du kan ju inte heller vara nöjd med den här utvecklingen. Det går åt fel håll. Andra städer går åt rätt håll, men inte Stockholm. Hur skulle du vilja ha det?

Anförande nr 59

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Till att börja med håller jag verkligen med om att man inte kan ha någon partiprestige i en så här viktig fråga. Jag har nog inte heller riktigt uppfattat finansborgarrådets svar som du har gjort.

Detta handlar om att Stockholm, även jämfört med norra Europa, har en ganska unik gängstruktur. Det har gjort att även polisen och deras forskningsavdelning har varit tveksamma till om Sluta skjut-metoden är direkt applicerbar i Stockholm. Det är därför vi bland annat när vi tidigare frågade dem om detta för ett antal år sedan fick beskedet att de ville att vi skulle avvakta. Det var ingenting vi själva hittade på. Om Anna och jag helt själva fått bestämma över alla resurser hade vi nog faktiskt infört detta. Men vi måste ha polisen med oss.

Jag får återkomma till den andra frågan i mitt tredje inlägg, för jag pratade för mycket om den första.

Anförande nr 60

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Det skulle kanske behöva sägas lite tydligare att den politiska viljan finns, för det är inte så det uppfattas. Det blir ett problem om polisen av någon anledning inte vill använda en metod som andra polisregioner vill använda och som bevisligen har fungerat.

Jag vill passa på att ställa lite frågor kring hur det blir med Husby nu. Det var inte länge sedan man sköt i Husby senast. Husby, Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta är otroligt drabbade av dessa skjutningar. Invånarna där är, som vi har lyft förut, drabbade av detta för att det sker i offentlig miljö; det här skedde på torget. Barn är på väg hem från skolan, och folk blir rädda och vet inte om de ska låta sina barn gå hem själva

eller inte. Hur blir det med fritidsaktiviteter? Ska man våga gå och handla? Vad gör staden nu, akut men också långsiktigt, för att trygga invånarna i Husby?

Anförande nr 61

Borgarrådet Jönsson (L): Dels handlar det förstås om polisiära insatser för att få fast dem som har gjort detta. Det är kanske inget som staden ansvarar för. I detta akuta skede har vi till exempel ungdomsjouren på plats. Det finns numera också en handlingsplan för hur stadsdelarna ska agera. Socialdirektören messade under vårt sammanträde om de olika åtgärder som nu genomförs. Stadsdelen har förstås möjlighet till krisstöd och annat.

Vi håller också på att inkludera den grupp som drabbas av det dödliga våldet i vårt anhörigstöd. Min förhoppning är att man så fort vi har klubbat det beslutet, förmodligen på nästa fullmäktige, ska kunna börja jobba med detta. Det finns inga hinder för att göra det redan nu. Det pågår en hel del saker i Husby just i denna stund.

Fråga nr 8. LSS-bostäder

Anförande nr 62

Anders Göransson (S): Fru ordförande! I torsdags lade Södermalms stadsdelsnämnd tertialrapport 1 till handlingarna. I den kunde man läsa att vi hade sagt nej till åtta LSS-bostäder i kvarteret Persikan. Skälet är att det är för dyrt. Förvaltningen konstaterar att det framför allt är när man bygger nytt som man kan få till denna typ av bostäder. Den socialdemokratiska gruppen föreslog att vi skulle ta ett omtag. Skälet var att denna chans aldrig kommer åter. Det är när man bygger nytt som man kan göra detta.

Jag skulle vilja fråga borgarrådet hur han ser på detta. Vi har sex eller åtta till som kommer. Risken är att de inte heller blir av. Vad gör vi för att säkerställa att vi får LSS-bostäder?

Anförande nr 63

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Jag tackar även för denna viktiga fråga. Detta är tyvärr ett problem vi har haft väldigt länge i staden. Det finns många olika skäl till att vi inte får fram dessa bostäder. Ett skäl är att en hel del planer som tas fram inte riktigt förverkligas.

I övrigt har vi nu en särskild operativ grupp som ska jobba tillsammans med stadsledningskontoret och socialförvaltningen för att se till att beställningsprocesserna går vidare. Detta är dock detaljer som jag själv inte riktigt kan, för jag är inte så inblandad i den hårda delen. Jag är mer på beställarsidan, så att säga.

Det är ingen tvekan om att det är mycket olyckligt om man inte bygger över huvud taget. Det finns i vårt ersättningssystem pengar för att kompensera för just att det kan ta längre tid att få in nya hyresgäster och även för de högre kostnader man har initialt. I övrigt har jag inte läst det ärende som Södermalm har hanterat, så därför kan jag inte svara på exakt varför man har sagt nej där.

Anförande nr 64

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): I den boendeplan som vi beslutade om på socialnämnden för en vecka sedan saknas 506 lägenheter till 2031. Det finns 560 i plan eller, gissar jag, 552 nu efter beslutet.

Att planerna har kommit fram är ju ett resultat av att vi under förra mandatperioden såg till att 5 procent av bostäderna ska gå till denna typ av grupper när vi exploaterar. Det fanns ett stimulansbidrag – det är väl det du hänvisar till.

Vi har också i vår senaste budgetskrivning argumenterat för att man ska centralisera beställarfunktionen. Jag antar att det är detta borgarrådet lyfter här. Jag skulle vilja gå vidare och fråga om borgarrådet vet när denna centralisering kan ske.

Anförande nr 65

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Det är ett uppdrag till socialförvaltningen och kommunstyrelsen att gemensamt utreda om man ska göra någon form av centralisering av detta. Den grupp jag pratade om finns redan, så den kräver ingen centralisering. Frågan gäller ju om man ska lägga hela beställandet centralt. Det kommer man att kunna återkomma till i höst.

Anförande nr 66

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Det byggs 1 100 bostäder i Persikan. Det kommer inte att finnas något så stort projekt på Södermalm under överskådlig framtid. Vi kommer inte att få de här bostäderna; det kommer att bli en brist. Samtidigt tar det tid innan bostäderna blir färdiga.

Om vi vill vi centralisera och kan skjuta till pengar kan vi säkerställa att vi faktiskt kan finansiera dessa bostäder. Jag kan förstå att en förvaltning inte kan fatta beslut annat än på det underlag som finns, men den politiska majoriteten skulle, om de hade gått på vår linje, ha kunnat riva upp detta. Jag uppmanar borgarrådet att ta kontakt med Södermalm och i alla fall försöka säkerställa att inte också de åtta återstående brinner inne av skälet att vi ännu inte har fått framtidens regler på plats.

Anförande nr 67

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Jag har skrivit upp här på min lapp att jag ska kolla detta ärende på Södermalm, för det kan om inte annat vara ett intressant exempel att titta på när det gäller hur stadsdelarna resonerar.

Det kan ändå vara bra att påminna sig om att man i den förra boendeplanen prognostiserade ett underskott på 604 lägenheter. I den vi nu har tagit är det på 506, så det är ändå någon form av väg framåt. Sedan är ju behoven ändå alldeles för stora jämfört med det vi kan tillgodose. Men det är en skillnad på 100 lägenheter.

Vi måste alltså jobba på – både från beställarsidan, det vill säga socialtjänsten, och från alla som jobbar med stadsbyggnad, exploatering och sådant. Jag tror att vi ska kunna komma med fler goda initiativ framöver.

§ 15 Stockholms stads program för att motverka hemlöshet 2020–2025

Anförande nr 68

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande och fullmäktige! Det är inte så ofta jag har egna ärenden i den här församlingen, så det är ju lite tråkigt att det just när detta sker blir ett fel i en bilaga som skickas ut. Jag kommer att yrka på att det här ärendet återremitteras till kommunstyrelsen. Då kommer det att komma upp väldigt skyndsamt, så att det kan tas på nästa fullmäktigesammanträde. Jag yrkar alltså på återremiss av Stockholms stads program för att motverka hemlöshet 2020–2025.

§ 16 Kulturstrategiskt program för Stockholms stad

Anförande nr 69

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Stockholm ska fortsätta att vara en stad som är öppen och kreativ – en internationell magnet för alla. För att vi ska lyckas med det måste kulturen få ta en central position i hur staden växer och utvecklas. Ett starkt kulturliv gör staden attraktiv och trygg och skapar en lång svans av positiva effekter. I Stockholm är det här centralt. Antalet arbetstillfällen inom konst, kultur och kreativa näringar har vuxit med 50 procent de senaste tio åren. Både forskning och erfarenhet pekar på att kulturen utgör en motor och en lockelse som gör att människor, talanger och företag väljer att besöka och etablera sig i Stockholm.

Stockholm har länge haft behov av att stärka det strategiska arbetet kring hur vi utvecklar kulturlivets förutsättningar. Därför är jag väldigt stolt över att kunna presentera ett kulturstrategiskt program som är stadsövergripande och som förtydligar alla de vägval vi måste göra för att låta kulturen ta plats i den växande staden. Nu får vi ett program som kompletterar stadens *Vision 2040*, där vi skildrar Stockholms kulturliv som rikt och varierat. Syftet med stadens första kulturstrategiska program är att stärka förutsättningarna för kulturlivet i hela staden. Fokus är att nyttja den potential som finns med alla de kulturaktörer som redan i dag finns på plats i Stockholm – privata, offentliga och civilsamhälleliga.

Samtidigt vill jag vara väldigt tydlig med att kulturens värde aldrig får begränsas till den nytta den kan göra för samhället. Konst och kultur har ett egenvärde, och stadens insatser ska alltid utgå från konstens oberoende samt principen om armlängds avstånd mellan politiker och kulturskaparna. Stadens roll är att främja ett starkt kulturliv genom de verktyg som vi har i staden vad gäller stadsplanering, fastighetsförvaltning, tillstånd, stödgivning, utbildning, arrangörskap och mycket mer. Kommunala verksamheter måste bli mer lyhörda och utåtriktade inför de behov som finns hos kulturaktörerna, som i sin vardag möter stadens många olika ansikten. I praktiken handlar det här om att staden kontinuerligt följer upp kulturlivets lokalbehov och har ett tydligt kulturperspektiv i stadsbyggnadsprocessen samt om att vi ska beakta lokalbehovet för konst och kultur vid stadsutvecklingsprojekt. Vi behöver samverka mer med skollokaler för kultur. Vi måste också arbeta för digitala lärmiljöer. Programmet betonar verkligen vikten av att staden behöver bli en tydligare part och förtydliga sina servicekedjor i kulturfrågorna. Allt detta måste vi göra för att bidra till ett starkare Kulturstockholm.

Under arbetet med programmet kom också det utbrott av pandemin som har satt hela världen i gungning. Kulturlivet var och är ett av de områden som har drabbats extra hårt av smittspridningen och de åtgärder som vidtagits. Vad gäller de kortsiktiga effekterna har kulturlivet hanterat uppskjutna eller inställda verksamheter, intäktsbortfall och snabba omställningar. Men vad som händer i det långa perspektivet är faktiskt väldigt svårt att sia om. Vad som däremot är helt säkert är emellertid att vi behöver ett starkt kulturliv om vi ska kunna skapa ett framtida välmående Stockholm. Där kommer det kulturstrategiska programmet in. Det kommer att utgöra en av många bärande delar i hur staden ska kunna återstarta. Vill man återstarta Stockholm gäller det att återstarta de kulturella och kreativa näringarna.

Nästa steg efter vårt beslut här i dag handlar om att implementera programmet i stadens berörda verksamheter genom konkreta mål och arbetssätt för att nå den inriktning och viljeyttring som programmet pekar på. Det handlar om förändrade arbetssätt och perspektiv. Nu ska vi som stad gå från att vara bromskloss till att vara möjliggörare. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 70

T o r u n B o u c h e r (V): Ordförande, ledamöter och åhörare! Jag ska, kanske lite okonventionellt, inleda med att tacka så mycket för att vi nu har ett kulturstrategiskt program. Därmed har vi en bra plattform för alla framtida diskussioner som vi ska ha och som följer. Det är jag glad för. Jag vill också på allvar tacka för att vi har en hel del förtydliganden i spårade ändringar, där flera remissynpunkter verkligen har adresserats. Det är jättebra, tycker jag. Slutligen är jag naturligtvis också glad för att det här kommer att resultera i en massa handlingsplaner överallt. Då kan vi ju fortsätta att diskutera detta överallt.

Med det sagt vill jag yrka bifall till vår reservation i kommunstyrelsen, som vi har gemensamt med Socialdemokraterna och Feministiskt initiativ. Jag vill lyfta fram ett par saker. I princip handlar det om lokalerna och barnen.

Jag börjar med barnen. Vi är inte bara berömda för vårt musikunder. Vi är också berömda för vår barnteater. Stockholms stads barnteatergrupper, varav en stor andel utgörs av så kallade fria barnteatergrupper, turnerar världen över och i hela Sverige. Om något verkligen håller världsklass är det vår barnteater. Utbildningsnämnden lyfter i sitt remissyttrande fram att barnen med fördel kunde ha getts mer utrymme. Jag ser fram emot att vi framöver kommer att ge dem mer utrymme.

Flera remissinstanser lyfter fram kulturens egenvärde. Det gjorde även Jonas Naddebo nyss, och han skrev om det i sina synpunkter. Jag vill verkligen understryka att detta även gäller barnteater. Den ska inte bara vara pedagogisk. Den har också ett värde i sig. I det sammanhanget vill jag gärna även understryka kulturesekreterarnas roll. Om något är kulturesekreterare en infrastruktur. Vi pratar ofta om infrastruktur. I det kulturstrategiska programmet pratar vi mycket om infrastrukturen för kulturen. Just kulturesekreterarna är en infrastruktur värd att lyfta fram för just barnkulturen.

Slutligen vill jag tala om lokalerna, om jag nu hinner med det. Det är också kopplat till barnen. Min dröm är att Stockholms stad ska ha egna utrustade kulturskolelokaler i varje stadsdel, ungefär som man från början planerade för Vår Teater. Då menar jag inte i varje stadsdelsnämndsområde, utan i varje liten stadsdel: i Rågsved, i Hagsätra, i Högdalen och så vidare. Detta vill jag därför att svensk barnkultur är av världsklass och för att barnen i Stockholm är värda detta – because they are worth it.

Anförande nr 71

Borgarrådet N a d d e b o (C): Jag tar replik på Torun Boucher, fastän hon verkligen var snäll. Man får väl ändå passa på att utnyttja tiden till att lyfta fram de goda insatser som görs när det gäller barn- och ungdomskulturen. Precis som du säger är den oerhört viktig. Vi har också jobbat med särskilt fokus på den under pandemin. När vi satte in de omfördelade krisstödsresurserna var vi väldigt tydliga med att det handlar om att

rädda barn- och ungdomskulturen och den kulturella infrastrukturen. Precis som du säger, Torun, är den barn- och ungdomskultur som produceras i Stockholm både av världsklass och av högsta Sverige-klass. Det var också därför det var så viktigt för oss att kunna omprioritera resurserna, så att vi verkligen klarar av att säkra det. Sedan har vi också haft Kulanfonden, med 15 miljoner till barn- och ungdomskultur. I år lägger vi 4 miljoner mer på Kulanpremien för att vi ska nå ut med kulturen till barn och unga.

Anförande nr 72

Torun Boucher (V): Det är jättebra, Jonas Naddebo. Det som behövs inom barnkulturen är en bättre infrastruktur för bland annat barnteatern i Stockholm. Detta är inte nytt, men jag känner att det är dags att göra någonting åt det. Det är där kultursekreterarna kommer in. Det har varit sant sedan ungefär 90-talet att barnteatergrupperna i Stockholm turnerar mer i resten av landet och till och med mer i resten av länet än de gör i Stockholms stad. Vi har helt enkelt en del att jobba på där, och det ser jag fram emot att vi ska göra.

Anförande nr 73

Micke Seid (MP): Fru ordförande, fullmäktige och stockholmare någonstans där ute i cyberspace! Det här är jättekul, tycker vi i Miljöpartiet. Hurra, vad bra – vi har ett kulturstrategiskt program! Det har jag väntat i ungefär sex år på att få stå här och säga. Äntligen! Bättre sent än aldrig! Bra jobbat!

Nu har de tidigare talarna sagt så mycket bra saker att jag egentligen inte vet vad jag ska säga. Jonas Naddebo drog siffrorna. Torun Boucher tog upp barnteatern. Men jag brukar säga: Mer kultur till fler! Detta kommer faktiskt att bli verklighet om allting sköter sig som det ska med förvaltningar och olika aktörer runt om. Något som är lätt att glömma – man kan bli hemmablind – är att vi trots allt är en huvudstad och en förebild för resten av landet. Om inte vi gör det här kommer inte lilla Motala eller Sala att ens fundera på det. Jag tycker att detta är jättebra.

Vi lämnar med varm hand bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 74

Borgarrådet Bjuggren (S): Ordförande! Jag vill börja med att säga att jag tycker att det är bra att kulturborgarrådet har valt att arbeta vidare med ett kulturstrategiskt program för Stockholms stad. Jag tror att alla vi som någonsin har hållit på med kulturpolitik i Stockholm inser att man behöver stöd av fler förvaltningar och av aktörer utanför stadens gränser och att kulturnämnden behöver ha fler partner att arbeta med om man ska få en rik och attraktiv kulturstad. Jag tycker att programmet på ett snyggt sätt lyfter fram hur kulturen bidrar till en framgångsrik stad och att detta är nödvändigt för att möjliggöra att vi fortsätter att vara det.

Jag tycker att det är en bra början, men precis som framgår i vår reservation är det fortfarande alltför mycket som saknas. En strategi som är mer än en vision behöver ha tydliga mål, utpekade ansvariga och mål som går att följa upp. Till exempel är det idrottspolitiska programmet en förebild vad gäller hur man kan arbeta. Strategiska områden som kulturskolan och biblioteket har lämnats utanför, trots att det är

verksamheter där vi har stärkt rådighet och som vi också behöver samarbeta kring. Vi har från flera remissinstanser fått påpekat att kulturskaparna själva är en viktig samarbetspartner på alla områden men att de saknas och inte har fått vara med i diskussionerna kring utarbetandet av programmet.

Inte minst nu, när vi har en kulturbransch som faktiskt kämpar för sin överlevnad och många kulturskapare som jobbar på frilansbasis mer än någonsin riskerar att lämna branschen, hade det varit önskvärt och nödvändigt att det här kulturstrategiska programmet också hade handlat om kulturutövarna själva och att det hade varit knutet till tydliga mål som kräver resurser. Den nystartsrapport som kulturborgarrådet beställde, som Eric Sjöström har tagit fram och som har hyllats av en i princip enig kulturbransch pekar väldigt tydligt på det. Det som behövs är politik och pengar. Men ingenting i det här programmet kräver några resurser, vilket är nödvändigt om det faktiskt ska få någon effekt. Det är en mycket bra början, men jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen, för vi behöver gå längre och inte nöja oss med snygga visioner.

Anförande nr 75

Borgarrådet N a d d e b o (C): Precis som Emilia Bjuggren inledde med att säga ska vi vara väldigt glada över att vi nu har ett kulturstrategiskt program som är stadsövergripande. Det är det första någonsin i stadens historia. Som också nystartsrapporten pekade på behövs det både pengar och politik, och det här är politik. Det är en väldigt tydlig ambitionshöjning att vi måste jobba mer integrerat med kulturfrågorna i stadens utveckling. När vi bygger stad måste vi göra det med kultur. Det handlar också om resurser. Ibland skriver ni arga lappar i kulturnämnden och säger att det är stora neddragningar hela tiden. Men vi måste konstatera att vi har ökat kulturbudgeten två år i rad till nuvarande nivå, som är den historiskt högsta. Vi kommer säkert alltid att debattera att ni vill lägga mer resurser. Men det handlar om en ambitionshöjning, även för våra egna verksamheter när det gäller bibliotek och kulturskola. Det handlar också om att beskriva hur vi ska förändra arbetssätten för att integrera kulturen i hela staden – därav det perspektivet.

Anförande nr 76

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Som jag sa tycker jag att det är en bra början att detta finns nedpräntat. Men utan tydliga mål och tydligt ansvar är det fortfarande en vision. För att din ambitionshöjning ska realiseras, Jonas Naddebo, behöver det bli en strategi. Därför hoppas jag att du väljer att ta till dig lite av kritiken i vår reservation och höjer det här ett snäpp till. Gör det till en riktig strategi! Se till att vi får den ambitionshöjning som jag tror att vi båda efterfrågar!

Anförande nr 77

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Fullmäktige, ordförande och åhörare! Med risk för en viss upprepning vill jag säga att även jag såklart tycker att det är bra att vi har ett kulturstrategiskt program. Jag har också noterat att många av de remissynpunkter som kom in faktiskt har fått genomslag i den nya versionen. Det tycker jag är bra och lyhört. Det var till och med så att Jonas Naddebo lyfte fram det här med armlängds avstånd i sin inledning även om det inte stod där från början. Det

är nu ditsatt i programmet efter bland annat Klys remissvar. Det kan säkert ha funnits andra som också lyft fram det.

Jag är lite inne på samma sak som Emilia Bjuggren, som sa att man får vara glad över att vi nu har detta. Det är klart att vi är enigt glada över det här, men det är lite tråkigt om det ska stanna där – vad glada vi är för att vi har det här, som vi inte hade förut! Som sagt behöver man både politik och pengar. Nu har vi politik. Men det är jättesvårt att göra politik på riktigt utan pengar. Det tror jag att vi kan vara överens om allihop i det här rummet. Det säger ju någonting om hur man värderar olika frågor.

Jag har inte tidigare varit med om att ta fram program på kulturområdet. Det ska jag villigt erkänna. Men på det sociala området är det många program som jag har suttit med och tagit fram eller läst. Där hade det varit jättekonstigt att ta fram en strategi utan mätbara mål och ansvarsområden: Vem ska göra det här? Hur ska det göras? När ska det göras? För vem ska det göras? Hur ska det följas upp?

Jag har lite svårt att se hur uppföljningen av strategin ska ske. Vem gjorde det här? Nu ska vi titta i strategin att det är gjort! Hur ni ska följa upp det här blir en väldigt relevant fråga. Det finns en väl känd risk om någonting ska göras av alla – om alla har ansvar har i värsta fall ingen ansvar. Jag tror att det finns en risk med en sådan här strategi, som mer liknar en vision – alla tycker att det är jättebra ord, men alla tycker att det är jätteskönt om någon annan gör det, särskilt om någon annan betalar. Jag önskar lite mer struktur och tydlighet för att det faktiskt ska genomföras, eftersom det finns mycket som vi är överens om och som är bra. Jag yrkar bifall till vår gemensamma reservation.

Anförande nr 78

Borgarrådet N a d d e b o (C): Man måste väl passa på att ta replik även på detta anförande när vi nu ändå pratar om kultur. Hade detta varit en strategi hade man kunnat ha större ambitionshöjningar och mer konkretion. Men detta är ett kulturstrategiskt *program*, som vi arbetar med.

Som jag sa tidigare är de kommande stegen efter det här beslutet att stadens berörda verksamheter ska implementera mål och arbetssätt för att nå den viljeyttring och inriktning som det här programmet pekar på. Det är då det blir upp till bevis. När vi fortsätter att utveckla staden måste man inkludera de här arbetssätten. Det är inte så att vi jobbar med program på något annat sätt än tidigare majoritet har gjort, utan vi jobbar på samma sätt. Det finns otroligt många stuprör i den här staden, och då måste vi fatta stadsövergripande beslut i kommunfullmäktige. Ibland är de kanske inte så där konkreta som man skulle önska sig. Men det finns konkretion i detta. Som jag tror att jag sa till en journalist: Gör vi bara 50 procent av det här kommer det att ge enormt stor effekt på kulturlivet i Stockholm.

Anförande nr 79

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Om man först inte gör något får det ju effekt att sedan göra något. Men det är kanske inte riktigt där vi önskar att ambitionsnivån ska ligga. Om man bara gör 50 procent får det effekt, säger Jonas Naddebo. Ja, det är klart – allting man gör ytterligare får ju effekt.

Jag vet hur det fungerar: Man måste anta ett stadsövergripande program, och sedan ska det ut i nämnderna och implementeras. Men just när man antar det stadsövergripande programmet har man möjlighet att styra bättre än när detta är ute på alla möjliga ställen. Vi kan konstatera att det inte alltid är helt enkelt. När man har ett program ska det liksom "raddas ned" överallt. Jag har till exempel erfarenhet av programmet mot våld i nära relationer. Även det är ett program och inte en strategi. Nu blir det väldigt mycket ordklyveri. Men man kan ju om man vill försöka ange en så tydlig riktning som möjligt, så att det blir svårt att komma undan när det trattas ned. Jag tror att ni hade kunnat göra ett bättre jobb där. Det handlar ju också om att det ska bli väldigt tydligt för de nämnder som sedan ska konkretisera det här, men nu är det inte så tydligt. Jag tror att du kommer att få väldigt mycket jobb med att peta runt för att det ska bli tydligt sedan, Jonas Naddebo. Men vi får se! Jag hoppas att det blir mer än 50 procent som händer.

§ 21 Riktlinjer avseende förenings- och kulturstöd – demokrativillkor

Anförande nr 80

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Stockholm har och ska fortsätta ha ett rikt och livskraftigt föreningsliv. Hundratals föreningar och organisationer bidrar genom sina skiftande verksamheter till stadens starka civilsamhälle. Föreningslivet gör många betydelsefulla insatser som i många fall kompletterar stadens egna verksamheter.

Jag minns särskilt min första tid som politiker i Stockholm, då jag satt i socialnämndens organisations- och föreningsutskott. Föreningslivet utgjorde stadens förlängda arm och utträttade insatser på ett sätt som staden aldrig hade kunnat göra själv, ofta med mängder av ideella krafter. Det var föreningsformen som gjorde att man verkligen kunde nå fina resultat gentemot väldigt svaga personer. Alla föreningar, oavsett om det är inom det sociala området eller inom idrotts-, kultur- och fritidsområdet, är i behov av ekonomiskt stöd i olika former.

Vi måste också komma ihåg att ett starkt civilsamhälle är en avgörande förutsättning för en välmående demokrati. Det är just därför det är viktigt att vi antar de riktlinjer vi har arbetat fram. De resurser vi lägger på vårt gemensamma föreningsliv ska stärka och inte stjälpa demokratin. Demokratisk värdegrund och alla människors lika värde är inte valbart utan en förutsättning. Värderingar, ideal och uppfattningar som strider mot demokratiska principer ska inte tillåtas vinna fotfäste i staden, och de ska framför allt inte stöttas med våra gemensamma resurser.

Min egen kulturförvaltning har redan arbetat utifrån dessa principer och har vid ett tillfälle funnit att det faktiskt fanns antidemokratiska krafter som hade fått ta plats i våra lokaler. Detta ledde givetvis direkt till insatser, och stödet avbröts till organisationen. Med de här erfarenheterna i bagaget vet jag hur viktigt det är att vi säkerställer våra riktlinjer, men också att vi jobbar med efterlevnad och uppföljning.

Med detta sagt vill jag också säga att vi fortsatt har ambitioner att utveckla möjligheter och stärka förutsättningar för föreningar och organisationer i civilsamhället. Ett exempel är våra planer för det kommande etableringscentrumet för nyanlända. Där är statliga myndigheters närvaro nödvändig för att vi ska kunna effektivisera etableringen. Men den verkliga integrationen sker ju när människor får nätverk och ett sammanhang med andra som redan finns här. Vi kan inte lagstifta oss till eller genom byråkrati skapa meningsfulla möten mellan människor. Det här är ett exempel på att vi är beroende av ett föreningsliv och ideella organisationer som skapar förutsättningar i sina naturliga verksamheter. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 81

K r i s t i n a L u t z (M): Fru ordförande, åhörare och ledamöter! Nu sa faktiskt Jonas Naddebo mer eller mindre exakt det jag hade tänkt säga, så jag har inte så mycket att tillägga, utöver att jag tycker att vi i det här ärendet faktiskt har lyckats förtydliga de grundläggande värderingarna och vad vi tycker att civilsamhället ska bidra med. Jag kan ta ett exempel. Vi har den senaste tiden haft ett antal sprängningar i Farsta, en stadsdel där jag är ordförande. Då gick civilsamhället ihop och gjorde en otrolig insats

tillsammans med kyrkan och en rad olika aktörer. Detta är verkligen på riktigt. Civilsamhället kan arbeta för att stärka både individerna och samhället i stort.

Men som sagt är det också väldigt viktigt att vara tydlig med vilka principer som ska gälla rörande våra lokaler och skattebetalarnas pengar. Jag tycker att vi i de nya riktlinjerna har en större tydlighet som också innebär en frihet och en tydlighet för organisationerna och föreningarna; de ska veta vad som gäller när man söker pengar från Stockholms stad.

Anförande nr 82

T o r u n B o u c h e r (V): Ordförande, ledamöter och åhörare! Jag yrkar bifall till vår gemensamma reservation. Med det sagt är jag glad över att man även i det här ärendet har lyssnat på en del av de remissvar som har kommit in och justerat det hela lite. Det är jättebra. Det gäller även nästa ärende på föredragningslistan.

Anförande nr 83

M a r i a n a M o r e i r a D u a r t e (MP): Kära ordförande, kommunfullmäktigeledamöter och åhörare! Jag kommer också att fortsätta hyllningskören till föreningslivet, för jag tycker verkligen att föreningslivet är en av de finaste delar vi har. I föreningslivet finns volontärer som lägger ned blod, svett och tårar för att få sin förenings verksamhet att gå ihop. Föreningslivet är de som stöter på ungdomar som söker svar på sina livsfrågor och ungdomar som är på väg snett i livet eller behöver en social kontext. Föreningslivet är de som är ute och nattvandrar och som på flertalet platser anordnar läsläsning för unga människor. Föreningslivet är bland det viktigaste vi har, och vi behöver hedra detta. Ska man vara riktigt ärlig klarar de faktiskt av saker som vi i politiken inte gör.

Min egen helt personliga åsikt är att jag skulle önska att samtiden inte krävde riktlinjer som dessa, men tyvärr ser inte samtiden ut på det sättet. Vi kan aldrig och ska aldrig tumma på principen om alla människors lika värde. Det är en grundläggande princip som vi måste försvara överallt och hela tiden.

Jag tycker att dessa riktlinjer är bra. De är väldigt omfattande, och det ska bli spännande att se hur de appliceras i praktiken. Det är första gången vi utformar riktlinjer på detta sätt, och ordet ”revideras” finns ju av en god anledning. Vi får se vad som händer i framtiden. Med de orden vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 84

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Ett starkt civilsamhälle är en förutsättning för en välmående demokrati. Jag tycker att det är väl uttryckt av den rådande majoriteten. Att Jonas Naddebo också citerade detta tycker jag är väldigt kul. Vi delar självklart den uppfattningen. Civilsamhället och föreningslivet bidrar till att skapa möten mellan människor. I det mötet skapas också tilliten till varandra och därmed till samhället. Det är det som borgar för en stark demokrati. I arbetet för ett socialt hållbart Stockholm är civilsamhället en helt avgörande nyckelfaktor. Därför är de här riktlinjerna så viktiga.

Vi socialdemokrater vet att Centerpartiet har en tendens att ta till sig kloka förslag. Vi tänker på kulturen på Borgargården, som blev ett centerbudgetförslag som vi är väldigt glada över. Därför hoppas vi också att Centerpartiet kanske skulle kunna lyssna på oss när det gäller en annan del som vi tycker är viktig. För att det ska vara lätt att vara civilsamhälle och föreningsliv i Stockholm måste det också vara lätt att hitta de rutiner som gäller när man exempelvis ska söka bidrag eller få stöd från staden på annat sätt. Därför vill vi att staden ska utveckla sina rutiner för att kunna ge hjälp och stöd vid ansökningsförfarandet till de föreningar som vi pratar om. Det är en av de bärande delarna i vårt förslag till beslut, som jag också vill yrka bifall till.

Anförande nr 85

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): När man är sist med att trycka på knappen och hamnar sist på talarlistan betyder det att man kommer att upprepa det som alla andra har sagt, höll jag på att säga.

Fullmäktige, ordförande och åhörare! Jag instämmer i att mycket av det här är jättebra. Jag tycker också att det är snyggt att det här med kvinnojourernas särställning har tagits med; man ska kunna ha enbart kvinnliga anställda om man tycker att man behöver det. Det kan också finnas organisationer som ska undantas från vissa andra krav för att det är relevant. Jag vill också såklart sälla mig till hyllningskören till föreningslivet. Vem vill inte det? I det jobb som jag gör med personer som är utsatta för våld i nära relationer är det inte bara fråga om ett civilsamhälle eller föreningsliv som får människor att mötas. Det här är organisationer som räddar liv och vars kunskap gör att människor kan leva sitt liv fritt från våld. Det är helt ovärderligt. Det är kunskap som vi nästan inte kan mäta.

Jag har suttit i föreningsutskottet en längre tid och gillar verkligen det. Där har det blivit tydligt för mig att det är krångligt för föreningarna. Det är inte bara en eller två gånger – faktiskt oavsett majoritet – som man får be föreningar återkomma och får be förvaltningen återkoppla. Jag tror att man verkligen skulle göra en insats och underlätta arbetet i till exempel en organisation som föreningsutskottet och i förvaltningarna om man skapade en lite tydligare väg för hur föreningarna kan få stöd i samband med ansökningarna. Risker är ju annars att det som brukar kallas för de stora drakarna, som har personer som jobbar med det här på heltid och som har gjort de här ansökningarna i många år och vet precis hur de ska redovisas, får en särställning och har mycket enklare att få stöd än de mindre organisationerna, som bygger helt på frivilliga krafter och som vi som stad vill stötta. Jag yrkar bifall till den gemensamma reservationen från S, V och FI. Jag vill också skicka med att jag tror att vi alla, och absolut mest föreningslivet, kommer att tjäna på att vi gör det enklare även för dem som söker för första gången eller som inte har ett helt program och två anställda för sina ansökningar.

§ 25 AB Familjebostäders nyproduktion av bostäder i Kraftcentralen 1, Älvsjö

Anförande nr 86

Borgarrådet *W e d i n* (M): Ordförande! Det här är en del av Älvsjöstaden. Kraftcentralen 1 ligger som en förlängning av de redan färdigbyggda kvarteren längs med Kabelverksgatan. Från området är det bara ett par minuters promenadavstånd till Älvsjö station med bussar och pendeltåg. Projektet består av tre huskroppar om fyra till tio våningar och omfattar totalt nybyggnation av 87 bostäder till en total produktionskostnad om 307 miljoner kronor. Jag vill särskilt framhålla att det är väldigt positivt att över hälften av lägenheterna är treor och fyror, då valet av lägenhetsstorlekar har utformats med fokus just på unga barnfamiljers efterfrågan på mellanstora lägenheter. Det är så vi ska jobba i Familjebostäder, eller hur? Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 26 AB Stockholmshems nyproduktion av bostäder vid Byälvsvägen, kv Försvarsministern 1 m.m., i stadsdelen Bagarmossen

Anförande nr 87

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Detta är ett ärende i glädjens tecken. Jag är i allra högsta grad yimby här. Det handlar om ett miljonprogramsområde – det bästa sådana som byggts i Stockholm, skulle jag vilja säga, och faktiskt det senaste. Det byggdes av Hallström & Nisses och stod färdigt 1973. Jag flyttade in där, bodde i många år och trivdes. Det är alldeles i kanten av Nackareservatet.

Nu ägs hela området och marken av Stockholmshem. Vi har i Stockholmshem i god ordning kommit fram till att det faktiskt går att bygga lite mer här och att det går att förtäta. Det rådde enighet med vice ordförande Karin Gustafsson, som leder den så kallade oppositionen. Det är sällan någon egentlig opposition i Stockholmshems styrelse. Vi brukar tala oss samman och bli eniga. Det är lite grann av vårt adelsmärke.

Det ska byggas 210 lägenheter. Det här kallar vi för etapp 1; om Gud vill och exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret är goda med oss kommer vi att kunna bygga än mer i det här området. Det betyder att vi får utrymme för lokal service och får lite grann av ett nytillskott rakt in i ett miljonprogramsområde. Jag är jätteglad för det här. Jag bara säger: Äntligen! Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 30 Mottagande av gåva till Norra begravningsplatsen

Anförande nr 88

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Det här är ett ärende där det råder enighet. Men det är så speciellt att det ändå måste uppmärksammas lite särskilt. Det är inte varje dag som man står i talarstolen och ska besluta om mottagandet av en gåva på det här sättet.

I det här fallet har Ulla Eriksson testamenterat 15 procent av sina tillgångar till Norra begravningsplatsen. Det motsvarar drygt 1 miljon kronor, som testamenterats till kyrkogårdsnämnden. Två gravar är nämnda i testamentet, men inte vidare vad gåvan ska användas till. De omnämnda gravarna är upplåtna för all framtid. Den ena har ett avtal om skötsel för all framtid. Men kostnaden för det här är mycket liten, runt 40 000 kronor. Det är en väldigt liten del av det testamenterade beloppet. Arvet ses därför just som en gåva – och en väldigt vacker sådan.

Som ansvarig för kyrkogårdsnämnden vill jag tacka å det ödmjukaste för denna gåva, som getts till oss på det här sättet. Norra begravningsplatsen är en av landets mest imponerande och innehållsrika platser. Vi pratade nyss om drönare. Jag berättade nyss om att vi där ska införa markradar för att öka tryggheten i området. Man ska vara väl medveten om att vi verkligen kämpar brett för att Norra begravningsplatsen, liksom övriga kyrkogårdar, ska vara trygga, fina och vackra ställen som stockholmarna ska kunna gå till för att sörja sina anhöriga.

Ett stort tack för denna gåva! Det får verkligen vara någonting som vi alla bär med oss. Kanske kan vi tänka på motsvarande gest själva när det väl är dags.